M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Növedéknapló
1902 15/57

Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 253. szám. Szombat, november 1.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, okt. 31.

A föld és népe.

(—a.) Végig néztem a minap Budapesten az ország első szinházának, a Nemzeti szinháznak nagy vonzerővel biró szenzációs ujdonságát, Kemechey Jenő és Malonyai Dezső pompás szinművét, melynek czime: A Föld. Nem szokás e helyen szini kritikát irni, nem is azért hozom fel, hanem ráakarok mutatni arra a körülményre, hogy manapság minden hivatásának magaslatán álló kulturintézetnek komoly feladata lenne hangosan hirdetni azon igazságokat, a melyek inspirálták a Föld szerzőit. A magyar parasztnak a panasza, a mit oly klaszszikusan személyesit a Nemzeti szinház deszkáin Gabányi, hangos jajszó gyanánt süvölt végig a magyar haza bérczein és rónáin. Ideje már, hogy meghallják ezt a panaszt nemcsak azok, a kik a nép között élnek, hanem azok is, a kik a népek sorsát intézik, vagy legalább arra befolyást gyakorolnak.

Nem lehet tagadni, hogy az utolsó négy-öt évben az ugynevezett rendszerváltozás óta sok minden történt a magyar föld és népe megmentésére, illetőleg sorsának némi enyhitésére. Mielőtt Darányi a magyar földmivelésügy élére állott volna, nem tartoztunk az ő elvtársai vagy hódolói közé. De most, mikor fáradhatatlan, céltudatos működésének már kézzelfogható eredményei állanak előttünk, nem habozunk minden tartózkodás nélkül elismerni, hogy Darányi többet tett a magyar földmivelésügy felvirágoztatására, mint a kiegyezés óta összes elődei együttvéve.

De a mentési munkának még csak a kezdetén vagyunk. Harmincz évnek mulasztását, a liberális kormányférfiak s az egész bukott rendszer hibáját, tévedését, különösen pedig az okozott kárt és pusztitást nem egy könnyen lehet helyrehozni.

Amint az egész rendszer közremüködött három évtizeden keresztül a magyar föld és népe ellen elkövetett hibák, bünök és mulasztásoknál, — ugy az egész rendszernek, az egész kormánynak, sőt az egész társadalomnak közre kell müködni a hibák és mulasztások helyrehozásánál.

És ennek a munkának még csak a legkezdetén vagyunk.

Ez jutott eszünkbe annak az érdekes könyvnek a lapozgatásánál, amelyet most adott ki Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter s amely Magyarország földmivelésügyét tünteti fel az utolsó öt évben 1897-től 1902-ig.

Beszámol ez a könyv arról a nagy munkáról, a mit Darányi miniszter ezen idő alatt végzett Magyarország földmivelésügyének előmozditására. Elvonulnak szemeink előtt azok az intézkedések, a melyeket a miniszter az egyes gazdasági ágak fejlesztésének érdekében tett. Népies mintagazdaságok, mezőgazdasági szakoktatás, szőlőmüvelés és borászat, gyümölcsészet és selyemtenyésztés stb. mind mind nagy lendületet vettek, de különösen virágzásnak indult a szövetkezeti ügy és a mi Darányi működésének igaz gyöngyét képezi, a munkásbiztositás és az ugynevezett Kárpát-hegyvidéki akczió (Egan.)

Darányi müködésének sikeréhez igen nagy segédkezet nyujt az Országos Magyar Gazdasági Egylet és ennek hátterében az agráriusok és a néppárt, mely a keresztény szövetkezetek ügyét vezeti. A vidéki gazdasági egyesületek közül alig egy-kettő segit megvalósitani a miniszter intencziőit.

De ezeken kivül azután alig is van más intézmény, amely e nagy és áldásos munka sikerét előmozditaná, de van annál több, amely lépten-nyomon akadályokat gördit útjába. A merkantil tábor kezdve a Pester Lloydtól, Sándor Páltól és Lánczy Leotól évek óta gyanus szemmel nézi az agrárius Darányi, vagy mint Falk nevezte a »Doktor ur« müködését s ellensulyozni törekszik azt. A közigazgatási tényezők legtöbbje — példa reá Mármaros és legujabban Temesmegye — valósággal megbénitja a nemes hivatásu népmentési akczió munkáját, melyet a nélkül is megnehezitenek a vidéki bankok és különösen a falusi pálinkamérések.

Fel kell azért ráznia az egész társadalmat. Szinház és sajtó, iskolák és kulturegyletek, állami és törvényhatósági in-

A „TISZÁNTÚL" TÁRCZAJA.

A kis virágmag.

Virágmagot tett anyánk a földbe, —
Aggódtunk, hogy mi lesz már belőle?
Ott, lenn, a sötétben mit csinál?
Porrá változtatja a halál?
Eget, földet, napot soh'se lát?
Alszik-e örökös éjen át?
Amde édes anyánk igy szólott:
»Kis mag, most szeliden nyugszol ott,
Isten nem hagy el te kis halott,
Feltámadsz és sirod áttöröd,
Illatozol társaid között.«
Oh, ha testünk egykor sirba száll,
Nem tart ott örökké a halál,
Az Isten jósága mást akar:
Mind feltámad, kit a sir takar.

Ember György.

Sertorius.

Halottak ünnepe. Temetőbe megyek.
Lombjavesztett száraz ág zúg az út felett.
S ahogy csöndes útam rovom így egyedül,
Egy alak hirtelen oldalomra kerül.
Olyan álomszerű — vagy valóban álom?
A hogy kisérőmet így mellettem látom,
Mintha láttam volna . ... ismerős a képe . . . .

Sertorius ő, a felzendült római
Rabszolgák vezére.

Nesztelen léptekkel, csöndben jár mellettem
Kisérteti fényü halotti lepelben.
Szomorú, őszi táj. Bús a társam arcza.
És a hogy megszólal, fájdalmas a hangja:
»Halottak ünnepe. Hagyjuk el a várost.
Mint mindig, odabenn vásári zaj áll most.
Jőjj velem a holtak békés lakhelyére.

Az örök zajból jőjj örök csend ölébe.

»Ismered az utját gyakorta bejárva
Kaczagó, vigadó, kedves társaságba.
Elsápadt a vigság, a kaczaj elfogyott,
Helyette az útat száraz lomb futja most.
Egyenkint, lassacskán kiköltöztek sorba,
Vágyván ismeretlen, örök nyugalomra
S az ismerős úton ketten járunk, ketten.

Lombjavesztett száraz ág sóhajt felettem.

»Milyen más idekünn. A levegő szabad,
Az őszi hüvös szél nekünk-nekünkszalad
S látva, hogy megállunk erősen előtte,
Kitér, ökörnyállal tovább kergetőzve.
Egyenest megállunk — egyenes itt minden.
Alinak kőkeresztek rendületlen hitben.
Büszkén emelkedik mindenik az égre . . .

Megalázkodásnak vége van itt, vége.

»Alljunk hát egyenest. Itt szabad, itt lehet.
Hagyjuk a városban benn a bilincseket.
Ha visszagondolok: lázadoz a lelkem.
Mennyi meghajolás, alázat szünetlen!
Minden tizedik szó: alázatos szolga.
Minden fejmozdulat: a hazugság bókja.
Ajkad a hízelgést már könyvnélkül fújja —

A rabszolgák napja felvirradott újra.

»Van egy-egy, ki érzi Sertorius vérét,
Rabszolga-lánczait vadul tépdesné szét
Haladna előre maga erejéből —
Pályája kezdetén a mélységbe szédül.
El ma is Pompeius csalfa ravaszsága,
Szolga is kapható irigy kapzsiságra,
Társad, gyakran véred, ki neked gáncsot ad.

A rabszolga lelke csak rabszolga marad.

»Küzködik az idő maga-tehetetlen.
Egyik eszme támad másik eszme ellen.
Oh, hányan vérzenek a nemesért, jóért!
S ködbe vész mégis a közerkölcs, közjólét
De hogy is haladnánk egy lépést előre?
Hiszen ha valaki nagyobb karra, főre,
Száz kéz nyúl utána, hogy porba rántsa azt.

Rabszolga irigység élteti a tyrannt.

»Ne törődj nemessel, ne gondolj a jóval!
A nemes éhen hal, vagy ha nem, hát koplal.
Ha családjának kell betevő kenyérre
Es dolgozni próbál: gyanús leszen érte.
Ne törődj magaddal, ne törődj családdal.
Csupán a rabszolga-tartók pletykájával,
Add el magad drágán nekik: s jó dolgod lesz . . .

Nem siralom völgye: rabszolgavásár ez!

tézmények keljenek versenyre egymással a nagy munkában: a magyar föld és népének megmentésében.

Fejérváry Bécsben.

A Bécsben megjelenő »Information,« a mely értesüléseit tüdvalevőleg kormánykörökből szerzi, a katonai javaslatokról a következőket irja:

»Nagyon feltünő és jellemző, hogy valamennyi kormánypárti lap, mintha csak közösön megállapodtak volna, a mellett foglal állást, hogy a póttartalékosoknak a tényleges szolgálatba való behivását czélzó javaslat visszavonassék és a helyett az ujonczjutalék annak rendje-módja szerint felemeltessék.

Fejérváry ho védelmi miniszter Bécsben való időzése a magyar kormánynak erre vonatkozó terveivel van összefüggésben, ha bár utazásának ürügye az, hogy résztvegyen a hadiiskola jubileumán. Nyilvánvaló, hogy a vezető katonai körökkel akar értekezni a zsákutczába jutott katonai javaslatok dolgában. Ösmeretes e javaslatok sorsa, a melyek a lakosságban nagyfoku izgatottságot keltettek. — Azért hát érthető, hogy a kormány a legkiméletesebb módon akarja megoldani azt a kényes kérdést.

Ez a megoldás az volna, a melyet a kormány a maga lapjai által (hisz tudja mindenki, hogyan csinálják az ilyen dolgokat) tanácsoltatott magának. Javaslatot készitenek elő a hadsereg reformálására és ebben foglaltassék benne az ujonczlétszám fölemelése. A bécsi tanácskozások e kérdések körül fognak megfordulni.

Belgrádi szenzácziók.

A »Piccolo« jelenti Belgrádból: Az orosz követ tegnap két óráig tartó kihallgatáson volt a királyi párnál. Beavatottak szerint az audiencziáu kizárólag a trónöröklés kérdéséről volt szó. Ugyanis Draga királyné fivérének Lunyevicza hadnagynak jelölését még mindig nem ejtették el. A királyné mindenáron őt akarja a szerb trón örökösévé proklamáltatni. Sándor király még habozik, de tekintve azt a nagy befolyást, melyet a királyné rá gyakorol, bizonyosra veszik, hogy végül engedni fog, annál is inkább, mert Lunyeviczának a tisztek között is sikerült hiveket szerezni magának. Különben az idősebb tisztek, a kik még Milán alatt szolgáltak, titokban Milán király és Krisztics Artemizia természetes fiát szeretnék a trónra ültetni. Jelenleg tehát Lunyevicza hadnagy jelöltsége áll előtérben, a kit azonban Oroszország sehogy sem akar akczeptálni és most Belgrádban azt beszélik, hogy a királyi pár utazása Livádiába épen ezen ügy miatt maradt el. Oroszországnak ugyanis se Lunyevicza, se Krisztics Artemizia fia nem kell, hanem csak egy montenegrói vagy Karagyorgyevics herczeg. Ez utóbbiak viszont Sándor királynak nem kellenek és innen az elhidegülés a szerb és orosz udvar között, meg az oroszországi látogatás elmaradása. Az orosz követ állása most Belgrádban tarthatatlanná vált, ugy hogy legközelebb elutazik. A két követségi titkár már elhagyta Belgrádot, ugy hogy néhány nap mulva csak a katonai attaché fogja képviselni Oroszországot Belgrádban.

A forrongó Balkán.

A macedón kérdés csak nem hagyja nyugodni az európai diplomácziát. A jegyzékek egymást érik, a nélkül, hogy valami eredmény volna látható. Mert a bandák a török határon tovább garázdálkodnak, viszont a török csapatok tovább folytatják kegyetlenkedéseiket a macedón lakosság ellen. Az európai diplomáczia most azon fáradozik, hogy rábirja a szultánt arra, hogy reformokat alkosson Macedóniában. A szultán mindig igér valamit, de nem tesz semmit. A diplomatáknak meg más gondjuk is van, mint folyton egy dolgot sürgetni és igy történik azután, hogy minden marad a régiben. A Balkán viszonyainak javulásához talán hozzá fog járulni a román király és Ferdinánd fejedelem találkozása Rusztsukban. Sőt azt is beszélik, hogy az oroszországi utazás alkalmával — ha ez egyáltalában meg fog történni — Sándor király is találkozni fog a román és bolgár fejedelemmel.

Hirek Franczia országból.

— Franczia tudósitások. —

Combes bőkezüsége.

A törvény követelményeinek megfelelően, a franczia szerzetesrendek csaknem valamennyien folyamodtak a törvényhozási jóváhagyásért. E kérvényeket a franczia parlament egy bizottsághoz utasitotta egyelőre. Ezt a bizottságot olyan aránytalanul alakitották meg, a mennyire csak lehetett ártani vele az ügynek. A bizottságban u. i. a különböző párti töredékek következő számmal vesznek részt: van benne 11 radikális-szoczialista, 9 szélső radikális, 8 egyesült demokrata és 5 szoczialista, mig a több mint 200 főre rugó, bár az összekapaszkodó szabadkőmüves töredékekkel szemben kisebbségben maradó katholikus ellenzék számára mindössze 8 helyet tartottak fenn.

Ebből lehet következtetni, micsoda igazságossággal és bőkezüséggel fog ez a bizottság a szerzetesrendek kérvényeivel elbánni.

A csütörtöki ülés után már kipattant a kormány szándéka.

Combes u. i. magánbeszélgetés közben kijelentette, hogy mindössze *hat* szerzetesrendnek a jóváhagyását fogja támogatni. Ezek a karthauzik, a trappisták, két betegápoló rend és két afrikai misszió-rend: a fehércsuhás atyák és a Szentlélekről nevezett atyák.

Jól ki vannak választva! Két rend Afrikában él, kettő a kórházakban, kettőnek pedig tilos beszélni: ugyan vitéz kis köztársaság lehet az, mely ezektől sem fél!

Szabadkőmüves dicséret.

Hogy a franczia kormány kiknek a vak eszköze, mutatja az alábbi határozat, melyet nemrég hozott a franczia szabadkőmüves nagypáholy.

Az érdekes határozat magyar forditásban következőleg hangzik:

»Franczia ország Nagypáholya, összegyülekezve évi nagygyülésére, tisztelettel üdvözletét mutatja be Loubet urnak, a köztársaság elnökének;

Lelkesen üdvözli Combes urat, a miniszfertanács elnökét és az egész kormányt, tiszta köztársasági érzületü politikájukért; *felszólitja* (ah! innen parancsolnak hát nekik!) őket, hogy a legnagyobb erélylyel folytassák küzdelmüket a klerikálizmus ellen, bármily alakban jelentkezzék is az, s legyenek biztosak a felől, hogy a társadalmi megtisztitás ezen munkájában támogatni fogja őket a nemzetnek valamennyi igazán demokrata érzelmü eleme.«

Hogy is mondják a szabadkőmüvesek? »Mi tisztán emberbaráti egyesület vagyunk s körünkből a vallási és politikai kérdések ki vannak zárva.«

Tessék elhinni, a ki tudja.

Az aradi sikkasztó letartóztatása.

Aradról jelentik, hogy az aradi ipar- és népbank sikkasztó vezérigazgatóját a hires demokratát, *Böhm* Adolfot, ki 309000 koronával kárositotta meg a legnagyobb raffinériával az intézetet, letartóztatták.

A királyi ügyész rendelkezése alapján *Greén* tb. rendőrfőkapitány csütörtökön éjjel több detektivvel megjelent a szikkasztónak a bank épületében levő nagy fényüzéssel berendezett lakásán, s a család nagy rémületére letartóztatta a mélyen alvó Böhmöt. *Böhm* szabadkozott a letartóztatás ellen egészségi állapotára való tekintettel.

Parecz tvszéki orvos megvizsgálta Böhmöt és konstatálta, hogy tüdőbeteg, de azért minden veszedelem nélkül elszállitható. A rendőrkapitány 60 perczet engedett Böhmnek az öltözködésre, s miután családjától búcsut vett, egy konfiszon az ügyészségre hajtattak, melynek bejáratánál akkorra, — minthogy a letartóztatás hire elterjedt azonnal — nagy tömeg gyült össze.

A kocsiból kilépő sikkasztót hangos szitkokkal fogadták. Böhmöt, minthogy beteg, az ügyészségi kórházban helyeztók el.

Böhmnek, az aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatójának tegnap éjjel történt letartóztatása, bár várták, mégis nagy feltünést keltett városszerte. Böhmöt egészségi állapotára való tekintettel a rabkórházba szállitották, hol saját kosztján él.

A nyomozást dr. *Meszlényi* Antal kir. ügyész maga teljesiti nagy erélylyel és körültekintéssel. Az eddigi nyomozás az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagokra is nagyfoku szabálytalanságot, igy azt, hogy egyik-másik fedezetlen folyószámlai viszonyban állott az intézettel, deritett ki, de ez kriment nem képez.

»Vásár. Tehát add el magad, de jó drágán,
S megélsz urasan a szabadságod árán.
S ne gondold, hogy az ár ten-értéked leszen:
A mennyit kiabálsz, annyit érsz, kedvesen.
Torkod öblösségén mérik tudományod,
Nagy jellemhez a két könyököd a támpont —
S tehetséged foka a bőr vastagsága —

Szemesé a világ rabszolgavásárba'!

»Nincsen hozzá véred? Lásd, jól tudtam én ezt.
Siri börtönömből ezért jöttem érted.
A rabszolga mindig csak rabszolga marad,
Ne menj hát közéjük! Ne add nekik magad.
Jöjj velem...«

És társam megragadva kezem,
Fölemel, repülünk magasan, sebesen . . .
Majd meglegyint hüs szél — s állok néma csöndben.

Egyedül maradtam künn a temetőben.

Való volt, vagy álom? Dörzsölöm szememet.
De senkit sem látok. Mellettem egy kereszt
Egnek emelkedve, itt áll erős hitben
S mindenütt egyenest, büszkén áll itt minden
Fölfelé mutatnak csak fel valamennyi . . .
Gyávaság volna hát mégis kétségb' esni
Sertorjus! Nézd, a holt hív feltámadásra,
Örök halál hát csak az előre várna?
Nem!

Lesz még lázadás a rabszolgavásárba'!

Dr. Krüger Aladár.

A vizsgálatot még ez ideig az igazgatói és felügyelő bizottsági tagokra nem kellett kiterjeszteni. Másként áll a dolog az intézet alkalmazottaival. Az eddigi nyomozás kideritette, hogy a sikkasztást és hamisitást csakis az intézet személyzetének nagy részével való összejátszással követhette el Böhm.

A királyi ügyészség erősen gyanusitja *Komsiczky* József könyvvezetőt, hogy az mozditotta elő közvetlen főnökének bünös manipulációit. Komsiczky igen dezolált anyagi viszonyok között élt. Böhm ezt tudva, a könyvvezetőt könnyen felhasználhatta a bün palástolására. A kir. ügyészség tegnap másodszor hallgatta ki Böhmöt, a ki teljes beismerésben van, de azt állitja, hogy az összeg kisebb 300,000 koronánál.

Hogy a hiány mégis ennyi, az annak tulajdonitható, hogy az igazgatóság bizonyos követelések dubiózus voltát nem akart beismerni és sajátjából fizette ki. A nyomozás 10 napig fog tartani. Ekkor a törvényszék a könyveket törvényszéki szakértővel fogja megvizsgáltatni, mire azután a bünvizsgálat elrendelése következik.

A villamos vasut szerződése.

— Ahogy a közuti vasuttársaság tervezi, —

A nagyváradi villamos központi telepet már épitik a sertésvásártéren. A telep akként van tervezve, hogy az évek óta tervbe vett villamos vasut részére is elegendő áramot termel. Az épület és a berendezés ilyen megnagyobbitása tetemes összeggel emeli a költségeket.

A közuti vasuttársasággal azonban még nincsen megkötve a szerződés a villamos áram szolgáltatására. Eddig az áramért fizetendő összeg körül voltak differenciák. A város kilowattóránként 12 fillért kért, de a közuti csak 11 fillért akart fizetni.

A vasuttársaság tegnap beterjesztette a városhoz az áramszolgáltatásra vonatkozólag általa elkészitett szerződéstervezetet.

Ebben a tervezetben az áram árára kedvező megoldás foglaltatik, amennyiben a 12 filléres összeget hajlandó megfizetni a vasut, de többi részeiben nagyon erős megszoritásokat tartalmaz a szerződés-tervezet a városra.

Nem mint üzletfél, hanem egészen társként akar befolyást gyakorolni a központi telepen használandó szén tekintetében. Az esetleges ujitásokból előálló előny egyharmadát a maga részére követeli, holott erre semmi áldozatot nem hoz.

Ebben a szerződésben is a vitás kérdések eldöntésére müszaki bíróság van proponálva. A város ilyet nem akceptál, mert helyesebb a rendes bíróság igénybe vétele, amely ugyis szakértőket hallgat meg müszaki dolgokban. A Ganz-céggel kötött szerződésből is törölte a város a müszaki bíróságot.

A közuti vasut által benyujtott szerződéstervezet tartalmáról a következőket közöljük:

A szerződés-tervezet kiköti, hogy Nagyvárad városa köteles a villamos vasut részére egy irányu áramot szolgáltatni a vasut összes vonalai s az ezekkel kapcsolatos, bár a város területén kivül létesitendő villamos vasuti vonalak vontatási, jelzési, kocsi és állomás világitási üzeméhez, valamint forgó áramot a társaság kocsitelepével kapcsolatos mühelyek motorikus üzeméhez és a kocsiszin, mühelyek és a telepen levő egyéb épületek világitásához.

A város a vasuttársaság áramszükségletének ellátására 2 drb egyirányu áramu, egyenként 130 kilowatt teljesitményü, 550 volt normalis üzemfeszültségü motordynamót és megfelelő nagyságu accumulator-telepet állit fel.

A villamos vasut áramfogyasztását a sertésvásártéren levő telep kapcsoló tábláján regisztrálják, melyek fél óránkint le fognak olvastatni.

Az éjjeli áramszolgáltatás szükségét esti 6 óráig be kell jelenteni.

Részletesen, hosszan foglalkozik a szerződés-tervezet az üzemszolgáltatás idejével, a pontos áramszolgáltatással; az áramszolgáltatás és feszültség folytonosságának biztositásával.

A hiányos áramszolgáltatás vagy feszültségi ingadozások folytán — ha azok gyakran ismétlődnek — a vasutüzemben beálló zavarok, megszakitások esetén, joga van a társaságnak teljes kártéritést követelni a várostól, vagy a szerződéstől elállani.

Az árammérést Watt-számlálóval eszközlik.

A vasuttársaság évenként 300,000 kilowattóra minimalis fogyasztást biztosit a városnak, s *kilowattóránként 12 fillért*, vagyis évenként legalább 36,000 koronát fizet. Ha ennél nagyobb lesz a vasuttársaság évi fogyasztása, a többletért kilowattóránként 7 fillért fizet az áramért. A több fogyasztás folytán szükséges kibővitéseket a város saját költségén tartozik eszközölni.

Erdekes kikötéseket vett be a szerződéstervezetbe a vasuttársaság. Számitásait a bodonosi szén használatára alapitja. Ha a város más szenet használna, vagy a bodonosit az általa most felvett összegtől különböző áron szállittatná, a különbözetet vagy a város leszámitja a vasut javára, vagy áremelkedés esetén a vasuttársaság mint többlet fizetést megtéritti a városnak. Evenként tartozik a város a szénre árlejtést hirdetni s a legelőnyösebb ajánlatot elfogadni; ha ezt el nem fogadja, a közutival eszközlendő számolásnál a legelőnyösebb ajánlat összegét veszik alapul.

A városnak joga van bármely oly ujitást eszközölni, a mely az áram előállitását olcsóbbá teszi, azonban az igy elért tiszta megtakaritás egyharmadrészét a vasuttársulat élvezi.

Az áramszolgáltatást a szerződés jóváhagyásától számitott 6 hónap alatt, de legkorábban 1903. október 1-én köteles megkezdeni a város. Ha a város erre nem volna képes, az elmaradt üzemért a közuti vasutnak a befektetett tőke 5%-át köteles kártérités fejében az áramszolgáltatás megkezdéséig fizetni.

A társaság a szerződést bárkire átruházhatja. Per esetén a nagyváradi járásbiróság, müszaki vitás kérdésekben azonban müszaki biróság dönt.

A szerződés hatálya az épitésés az üzemre adott engedély elnyerésétől kezdődik s az engedély tartamára szól. Ha az engedély bármi okból megszünnék, a szerződés is érvényét veszti.

A szerződés tervezetet a villanyvilágitási bizottság mielőbb tárgyalás alá veszi.

UJDONSAGOK.

—

Halottak napja.

Minden mulandó.

Köny, fájdalom, boldogság, kétség és remény: mind-mind alá vannak vetve a mulandóság törvényének. Ma boldog mosoly deriti, holnap köny áztatja arczodat. S te nyughatatlan emberi sziv, mely mindennap uj vágynak forrása vagy, s folyton akadályozod az ész komoly mérsékletét: forró szivverésed egyszer csak ellankad, vágyaid megszünnek s nem marad belőled csak egy kis élettelen husdarab . . .

Volna-e a mulandóságnak igazibb, találóbb emléknapja a mainál? Ezer és ezer ember igyekszik leróni a kegyelet adóját. Hány árva sziv jajdul fel fájdalmasan! Megélénkül az emlékezet, elé hozza szeretteit és megtört szivvel borulunk le a kedves hamvakat boritó hantokra.

De ne legyen a mai nap az elmulásnak, hanem a halhatatlanságnak a jelképe. Szárnyaljon lelkünk kedveseink sirjánál mind feljebb, emelkedjék az elmulás gondolata fölé és ekkor e magasztos érzés magadja nekünk az enyhülést, vigaszt és megnyugvást . . .

*

Halottak napja ez évben a holnapi vasárnap miatt nem november 2-án, hanem hétfőn, november 3-án lesz, mivel az egyház vasárnap nem tart gyászmisét. *Ez okból a halottak estéjén tartatni szokott világitások a temetőkben holnap, vasárnap este tartatik meg.* — A templomokban szintén vasárnap délután lesznek a gyász istenitiszteletek. Vasárnap este 6 órakor a prémontrei templomban litánia az elhunytak lelkiüdvéért és utána szent beszéd. — Az ujvárosi plébánia-templomban is vasárnap este 6 órakor lesz a litánia s utána körmenet a zöldkerti temetőbe.

*

A kir. kath. jogakadémia ifjusága is megemlékezik az elhunyt nemzeti hősökről, elhunyt tanáraikról. A gyászmenet délután fél 4 órakor indul az akadémiáról. A következő helyeken mondanak gyászbeszédeket:

Nagy Sándornál: *Péterffy* Elemér I. éves. Szigligeti Edénél: *Fehér* Adolf III. éves. Rulikovszky Kázmérnál: *Dayka* Endre IV. éves. Dr. Sipos Arpádnál: *Szolcsányi* Béla IV. éves. Dr. Személy Kálmánnál: *Alliquander* Kálmán II. éves. Dr. Hoványi Lajosnál: *Vermes* Béla IV. éves. Kaczián Ferenczné: *Személy* Kálmán II. éves. Mütter Ferenczné: *Urbanics* Kálmán I. éves. Dr. Kudelka Józsefnél: *Voszka* István III. éves.

*

Az ipartestületi ifjuság önképzőköre, mint minden évben, ugy az idén is kegyelettel emlékezik meg a szabadságért vértanu halált szenvedett *Rulikovszky* Kázmér és *Nagy* Sándor honvédtábornokról. Nagy Sándor emléktáblájánál *Major* József, Rulikovszky Kázmér sirjánál pedig *Kalla* István és *Kelch* Róbert mondanak beszédet, ezenkivül az ipáros egyesület dalárdája *Lehoczky* karmester vezetése alatt gyászdalokat fog előadni.

—

A Tiszántúl naptára.

Uj évfolyamunk felé közeledvén, olyan ujitást kivánunk behozni lapunknál, a mely bizonynyal összes olvasóink megelégedésével fog találkozni.

A fővárosi nagy lapok példáit követve, a Tiszántúl is naptárt ad újévi ajándékul olvasói kezébe.

Nagy alakú, gazdag tartalmú naptár lesz ez, mely vetekedni fog tartalom és kiállitás dolgában a fővárosi naptárakkal.

A Tiszántúl Naptára

tartalmazni fogja az elmúlt évben elhúnyt jeleseink arczképét és életrajzát. Felvonul előttünk ez a veszteségeiben oly nagy év, csoportositva egy-egy kidőlt hatalmas emberünk, egy-egy nagy férfi életrajza körül.

A Tiszántúl Naptára

gazdag szépirodalmi tartalommal is fog megjelenni. Lapunk belső és külső dolgozótársain

kivül fővárosi irók is vesznek részt a naptárnak minél magasabb színvonalra emelésében. Ezenkivül

A Tiszántúl Naptára

egy igen hasznos, ügyvédek, kereskedők, lelkészek, tanitók, jegyzők s általában minden, a közéletben szereplő egyén részére nélkülözhetlen részt fog tartalmazni:

Biharmegye és Nagyvárad város czimtárát.

Ezt a részt igyekszünk minél gazdagabbá, minél teljesebbé tenni. Épp azért ez úton is felkérjük az összes, Nagyváradon és Biharmegyében létező egyházi és világi, katonai és polgári, állami és községi hatóságokat, egyesületeket és olvasóköröket: *szíveskedjenek tisztikaruk, illetve hivatalnokaik teljes névsorát* hozzánk e hó végeig *beküldeni*, hogy naptárunkban teljes és pontos névsort közöljünk.

A Tiszántúl naptárát

lapunk minden előfizetője ingyen kapja; a ki nov. 1-től a »Tiszántul«-ra előfizet ¼ évre mint uj előfizető is *igényt tarthat karácsonykor a diszes naptárra*. A »Tiszántul« előfizetési ára lapunk homlokán olvasható.

A Tiszántúl kiadóhivatala. **A Tiszántúl** szerkesztősége.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

---

* **Mindenszentek napja.** A kath. egyház ma, szombaton üli meg Mindenszentek napját. A templomokban a szokott időben ünnepi szentmisét és szentbeszédeket tartanak.

* **A nőtisztviselők fizetésrendezése.** A posta-, táviró- és távbeszélő-intézetnél alkalmazott kezelőnők nem levén dijosztályba sorozva, reájuk az 1893. évi fizetésrendezés nem is terjed ki. A pénzügyi bizottságból eredt kezdeményezésnek csak annyi eredménye volt, hogy elsőbben 30, később 50 kezelőnő kapta meg a 300 forintos lakbért, — ami több év során kiterjedt a fővárosban alkalmazott összes kezelőnőkre, a vidékiek pedig megkapták a városonkint megállapitott lakbért. A most munkálatban levő fizetésrendezés előnyökre fog válni a posta-, táviró- és távbeszélőnél alkalmazott kezelőnőknek is. Az eddigi 800 korona kezdőfizetés ugyanis 1000 koronára emelkedik s a nőtisztviselők osztozkodnak a fokozatos előléptetés előnyeiben, anélkül, hogy üresedésre, vagy uj állások rendszeresitésére várniok kellene. Az államvasutaknál alkalmazott nők szolgálati és egyéb viszonyait szintén a fizetésrendezéssel kapcsolatban szabályozzák, s e szolgálati ágnál a nőkre nézve, kiket eddig csakis mint napidijasokat alkalmaztak, uj státust létesitenek.

* **Szörnyü vád.** Táviratilag megemlékeztünk már *Haljunak*, Stambulow gyilkosának halálraitéléséről. Az esküdtszéki tárgyalás részleteit azonban csak most közlik a szófiai lapok. A tárgyalás legszenzációsabb jelenete dr. *Michailow* szófiai főiskolai rectornak és a szobránje tagjának a vallomása volt, a ki jelen volt Stambulow halálos ágyánál. Michailow dr. a következőket vallotta:

— Stambulow halála előtt teljesen eszméleténél volt és a mikor megkérdeztem tőle, hogy felismerte-e a gyilkosait, igy felelt: Igen, *Haldu Georgiew* (a kivégzett Panica őrnagy szolgája) és Tufekcziew a gyilkosok és *Koburg Ferdinánd fejedelem gyilkoltatott meg engem.*

Michailow vallomása az egész országban nagy megdöbbenést keltett.

* **A házassági biráskodás reformja.** A párisi Journalban Jean de Bonnefon egy czikket tett közzé, melyben azt adja tudtul, hogy — értesülése szerint, XIII. Leó pápa nagy reformra készül, a házassági perrendtartás reformálására. Ennek a közleménynek a nyomán aztán a budapesti lapok is megemlékeztek e reformtervezetről, de ezek már tovább mentek egy lépéssel és holmi válóperek megkönnyitéséről s más effélékről beszéltek. Ilyen formában került — budapesti tudósitónk révén — tegnap a mi lapunkba is. Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezen állitólagos reformtervezetről authentikus értesitést közölhessünk. Azt azonban előre is megirhatjuk, hogy bármiféle reform legyen is, az a házassági kötelék felbonthatóságát nem fogja meghozni s e tekintetben semmiféle könnyités nem fog történni a reform nyomában. A mi pedig a költségeket illeti, az egyházi fórum előtt tett házassági perek most is dijmentesek, még a szegények részére ingyenes ügyvédkedésről is gondoskodva van.

* A különös ismertető jel. Abban a gyüjteményben, a melyet a különböző körözö-levelekben feltüntetett «különös ismertető jelek» vadhajtásaiból lehetne összeszedni, kétségkivül előkelő helyet foglalna el az a körözvény, a melyet a madridi rendőrfőnök Barroso ur adott ki egy megszökött tizenhét éves gonosztevő ellen. A körözö levél a fiatal gazember különös ismertető jeléül azt emliti fel, hogy feltünően hasonlit ő felségéhez, a királyhoz. A hasonlat nagyon elmés és főképp tapintatos, XIII. Alfonz bizonyára nagyon meg fogja köszönni, hogy azonban a különös ismertető jel révén kézre kerül-e a gonosztevő, az már más kérdés. Föltéve például, hogy a körözött egyén Magyarországra szökött, mi kára lehetne itt a fatális ismertető jel miatt? Őszintén bevallva, a magyar közönség és a magyar hatóságok csak igen fogyatékosan ismerik XIII. Alfonzót. Az ifju gonosztevő tehát nyugodtan alhatik.

* **A katonai kinevezések.** Tegnapi számunkban megkezdtük a bennünket érdeklő katonai kinevezések s előléptetések közlését, melynek folytatását a következőkben adjuk:

A közös hadseregben áthelyeztetett *Humitza* János alezredes a Schmidt 12. sz. gy. e.-től a Ferencz Ferdinánd 19. sz. gy. ezredhez.

Kineveztetett pécb-ujfalui *Péchy* Károly őrnagy-hadbiró az aradi helyőrségi bíróságnál, a 6. hadtest igazságügyi előadójává.

Főhadnagyok lettek: hellbrücki *Schuch* Richárd, *Fischhof* Frigyes, sigetaci *Sabolov* Károly hadnagyok a 37-ik gyalogezredben.

Hadnagyok lettek: *Zsehránszky* József, *Senn* Rudolf hadapród tiszthelyettesek a 37-ik gyalogezredben.

A *lovasságnál*. I. oszt százados lett: gróf *Száparý* József II. oszt. százados számfeletti a 7. sz. huszárezredben.

Főhadnagyok lettek: gróf *Haller* Jenő, *Lichtenstein* Pál, hadnagyok a 7-ik számu huszárezredben.

Hadnagy lett: hallerkeői gróf *Haller* Pál hadapród tiszthelyettes a 7-ik számu huszárezredben.

A *tüzérségnél*. Főhadnagy lett: *Binder* Alfréd hadnagy a 19. sz. hadosztály t. ezr.-ben.

A *katonaorvosi tisztikarban*: Törzsorvos lett: fogarasi dr. *Fogarassy* Viktor, a 37-ik sz. gy. e.-ben, a 31. sz. gyalog hadosztály orvos-főnökévé való kineveztetése mellett.

A *honvédségnél*. II. osztályu százados kezelőtiszt lett: *Szüts* Géza főhadnagy kezelőtiszt a soproni honvédfőreáliskolában.

* **A Gyermekkórház megnyitása.** A *Sztaroveszky* Imre nagylelkü hagyományából létesitett gyermekkórház már teljesen be van rendezve. Nagyvárad ezen legujabb humánus intézményének megnyitása tárgyában tegnap tanácskozott a gyermekkórház választmánya, *Bordé* Ferencz főjegyző elnöklete alatt. A választmány tagjai közül jelen voltak: dr. Kornstein Lajos, dr. Vucskics Gyula, dr. Baróthy Akos, Darvassy Lajos, Ragány János, dr. *Schiff* Ernő ig. főorvos és Eleméry Ferencz jegyző. — Elnök első sorban tudomására hozta a választmánynak, hogy a gyermekkórház igazgató főorvosául dr. *Schiff* Ernő gyakorló orvost nevezte ki a főispán. Tudomásul vették, a kórház 1903. évre összeállitott költségvetésével együtt. E szerint a bevétel, az alapitványi vagyon összegével együtt, 224,434 kor. 68 fillérre, a kiadás pedig 18539 kor. 68 fillérre van felvéve. A kiadások között szerepelnek az alapitványt terhelő életjáradékok is, körülbelül 5000 koronával. — Végül a kórház megnyitását beszélték meg. Az ünnepélyes megnyitást november 16-ra tüzték ki s arra meghivják *Vinkler* József v. püspököt, mint a város diszpolgárát, dr. *Laurán* Ágoston g. kath. püspöki helynököt, dr. *Barabás* Béla orsz. képviselőt, a főispánt, a tisztikart és a törvényhatóság tagjait; továbbá meghivják a nagyobb alapitványt tevőket s egyuttal bejelentik a kórház megnyitását a belügyminiszternek és külön meghivják az ünnepélyre dr. *Reisz* Gedeont, a belügyminiszterium egészségi osztályának vezetőjét. — Az ünnepélyen a polgármester tart megnyitó, *Schiff* igazgató-orvos pedig ünnepi beszédet, melyben vázolja az uj kórház keletkezésének történetét.

* **Az osztrák-magyar bank uj mellékhelyei.** Az osztrák-magyar bank budapesti igazgatósága öt uj mellékhely szervezését határozta el és pedig Belovárott, Kőrösön, Losonczon, Kis-Cellben és Medgyesen, egyuttal pedig a közvetitő teendők ellátásával Belovárott (varasdi bankkerület) a Pelovarszka Stodionicát, Kőrösön (ugyanabban a bankkerületben) a Dionicska Stediona u Krizsevcih-, Losonczon (beszterczebányai bankkerület) a Losonczi Takarék- és Hitelbankot, Kis-Cellben (szombathelyi bankkerület) a Kemenesaljai Közgazdasági Hitelbank Részvénytársaságot és Medgyesen (nagyszebeni bankkerület) a Medgyesi Takarék és Előlegezési Egyl t részvénytársaságot bizta meg. A felsorolt mellékhelyek közül a négy első november 3-án, a medgyesi pedig november 10-én kezdi meg müködését.

* **A pápa és orvosa.** A Szentséges atya orvosa, dr. *Lapponi* tudvalevőleg komolyan megbetegedett és állapota operácziót tesz szükségessé. Az operácziót dr. *Mazzoni* fogja végezni, akit a pápa magához hivatott és jelentést tétetett magának a beteg állapotáról.

— Bátoritsák őt — mondá a pápa Mazzoninak — és mondják meg neki, hogy viselje el az operácziót bátran és nyugodtan, mert minden jól fog menni, én mondom azt neki.

Dr. Mazzoni, aki a Szentséges atyát már hosszabb ideig nem látta, valóságos elragadtatással nyilatkozik a pápa testi és szellemi állapotáról.

* **Husz év után.** A nyolczvanas években egy rettegett rablóbanda müködött Csongrád és Torontál megyékben. Majd minden héten hire futott valami rablásnak vagy gyilkosságnak a melyet ez a banda követett el Tóth Pörge Imre vezetésével, a ki valamikor a deszki uradalomban szolgált mint kocsics, de azután felcsapott betyárnak. Az akkori megyei pandurok nem tudták elfogni a bandát, a melynek főfészke a Maros menti füzesben volt. Innen járt el Tót Pörge Imre a deszki csárdába, a hol akkoriban egy Borbás Erzsi nevü szép leány szolgálta ki a vendégeket. Ehez a leányhoz járt a betyár, a kihez a leány nem nagyon vonzódott, de félt tőle. A leánynak Tombácz Antal volt a szeretője, a ki szintén többször megfordult a csárdában. Husz évvel ezelőtt, 1882-ben, a mikor a csendőrség megkezdte a müködését, Tóth Pörge Imrét és a bandáját elfogták; a betyárokat bevitték Nagy-Kikindára; a hol a törvényszék a rablóvezért különösen Tombácz Antal és a csárdás leány vallomásai alapján husz évi fegyházra itélte s ezt az ité-

letet a felsőbb bíróság is jóváhagyta. Tóth Pörge Imre kitöltötte a husz évi fegyházat és a mult hónap elején szabadult ki. Hazament Ferenczfalvára, hol csizmadia mesterséget folytatott, melyet a fegyházban tanult. Ott tudta meg, hogy a volt vetélytársa Tombácz Antal, a ki feleségül vette a szép csárdásleányt, Klárafalván lakik. A vén zsiványban e hir hallatára felébredt a bosszuvágy. A mult kedden — mint nekünk irják — elment Klárafalvára. Este 8 óra után bekopogtatott Tombáczék ablakán s a gazdát kiszólította az udvarra. Tombácz gyanutlanul lépett ki, de alig hogy az udvarra tette a lábát, a vén zsivány egy éles baltával fejbe ütötte, ugy hogy a szerencsétlen ember meghalt. Mikor ezzel végzett, be akart menni a szobába, de Tombácznéval már az ajtóban találkozott, a kit hasonlóképen összevagdalt. A csendőrség hamarosan kézrekeritette a gyilkost, a ki egykedvüen bevallotta, hogy ő ölte meg Tombáczékat, mert bosszut akart rajtuk állani. A gyilkost letartóztatták.

* **A katonák eskütétele.** Fényes katonai parádé lesz ma szombaton reggel fél tizkor a Bóné-kutnál levő szabad térségen. Ma esküszik fel a nagyváradi helyőrség összes legénysége a zászlóra, hogy azt soha el nem hagyják, s bármely ellenség ellen megvédik hazájukat, királyukat. Az eskütételen részt vesz a József főherczeg nevét viselő 37-ik gyalogezred, a 4-ik honvéd gyalogezred, a 19-ik tüzér hadosztály, a 7-ik Vilmos huszárezred, a 2-ik honvéd huszárezred, s végül a hadapródiskola negyedik évfolyama. A téren lombokkal diszitett sátor lesz fölállitva, melyben *Andrássy* Péter tábori lelkész szent misét mond, a katonai zenekar kisérete mellett, majd a legénységhez magyar, német s román nyelven beszédet intéznek, minek végeztével a legénység leteszi az esküt. Az eskü után *Albach* altábornagy előtt diszelvonulás lesz. Délben az összes legénységet megvendégelik, délutánra pedig pihenőt kapnak. A tiszti étkezdében a tisztek gyülnek össze diszebédre. Kedvezőtlen idő esetén a közös hadseregbeli katonaság a Ferencz József kaszárnyában, a honvédség pedig a Fejérváry kaszárnyában teszi le az esküt.

* **A rendőrség figyelmébe.** Az előbbi években nagy megbotránkozást keltett, hogy a temetőkbe vezető utak kivilágitásáról nem gondoskodott a város. Ez első sorban a rendőrség kötelessége volna s nem is kerülne sokba. Pár évvel ezelőtt egyszerü tüzolló flambókat kötöttek a fákra s a közönség elismeréssel nyilatkozott ez intézkedésről. — A másik panasz is a rendőrségnek szól. Halottak estején határt nem ismer egyesek rakonczátlankodása. — Neveletlen felnőttek példáját utczai kamaszok, rongyos gyermekek utánozzák. Ugy véljük, hogy a rendőrség és iskolák mellett a társadalom minden tagja tehet bizonyos szolgálatot a temető érdekében. Vagy a kegyelet lesz erősebb, vagy a rakonczátlankodás, de már az csakugyan egy város müveltségét mutatja, hogy mily méretü botrányok, lármák hanczurozások, gyertyalopások történhetnek a temetőben halottak estején.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a jászapáti felvégi római katholikus olvasókör, s a bihar-diószegi olvasó-egylet alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

* **Kérelem a népkönyvtár érdekében.** Az 1897-ben Várad-Velenczén nyitott s azóta kielégitő, sőt folyton növekvő eredménynyel működő népkönyvtár sikeren felbuzdulva, a népkönyvtár ügyeit intéző bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy tevékenységének körét kiszélesitve, *Ujvároson is népkönyvtárt állit fel.* A mint első alkotása, a várad-velenczei népkönyvtár létesitése is csak a nagyközönség hathatós és hálára kötelező segitségével válhatott lehetségessé, ugy a jelen esetben ujabb vállalkozásánál sem nélkülözheti ezen becses támogatást s ezért a bizottság avval a tisztelettel teljes kérelemmel fordul a nagyközönséghez, hogy a létesitendő ujabb népkönyvtár részére és a népkönyvtár olvasóinak értelmi szinvonalának és müveltségi fokának megfelelő könyveket ajándékozni sziveskedjék. Ha a humanizmus parancsának teszünk eleget, a midőn az éhezőnek tápot adunk, bizonyára humánus tett lesz az is, ha azoknak szellemi táplálékáról gondoskodunk, a kik egyébként a kultura jótéteményeit alig élvezhetik. Egy ország népének szinvonalát nem az emeli, ha kevés számu, kivételes egyéniség emelkedik az átlag fölé müveltsége tekintetében, hanem az, ha e népnek mennél több tagja, ha annak legszerényebb két keze munkájával kenyerét kereső tagja is eléri a müveltségnek egy bizonyos, közepes fokát. Ennek elérése a legfontosabb kulturális feladat, e czél megvalósitásának nagy munkájában részt kell venniök mindazoknak, a kiket sorsuk magasabb fokra emelt s a kik a kultura áldásaiban mindenkor részesülhetnek. Az egyszerü, tanulatlan ember előtt a könyv, a jó könyv, mint egy varázseszköz egészen uj világot tár fel, annak minden egyes betüje látókörét szélesiti, lelkét nemesiti és gondolatvilágát gazdagitja. A tanulni vágyó embernek a könyvnél jobb barátja alig lehet s ezért valódi jótétemény, ha a nép emberének módot nyujtunk ahhoz, hogy a terhes napi munka után következő szabad perczében nemcsak testének, de lelkének is adhasson tápot. Hinni akarjuk, hogy törekvéseinket méltányolva, a társadalom, a melyhez e kérelmünket intézzük, czéljaink megközelitéséhez szivesen nyujt segédkezet és csekély áldozatot igénylő könyvadományaival — amelynek átvételére Réz Mihály iskolafelügyelő ur (Nagyvásártér, polgári fiuiskola) vállalkozott — hozzá fog járulni ahhoz, hogy városunk egy zajtalanul, de valóban áldásthozóan müködő kulturális tényezővel gyarapodjék. Nagyváradon, 1902. okt. 25. *A Szigligeti-Társaság védnöksége alatt álló népkönyvtár bizottsága.*

* A **Pallas Lexikon**, habár használt állapotban is, jutányos árért megvételre keresteték.

x **Az osztálysorsjáték uj játékterve.** A m. kir. szab. osztálysorsjáték legujabb játékterve, a mely a november 20-án kezdődő sorsolások tervezetét magában foglalja, érdekes ujitásokat tartalmaz. Egész sor főnyereménynyel és nagyobb nyereménynyel toldatott meg a nyeremények száma, a mi által a nyeremények összege a régi 13,160.000 koronáról 14,459.000 koronára emeltetett. Egy millió koronánál többel szaporitották meg a nyeremények sommáját, a mikor a sorsjegyek számát tizezer darabbal emelték. Az uj nyeremények közt van egy 80.000 koronás, egy 50.000 koronás, egy 25.000 koronás, egy 20.000 koronás, öt 10.000 koronás. A több főnyereménynyel a nyerés esélye kétségtelenül megjavult. 354

x A téli idényre megérkeztek a leghiresebb *angol Fowues* női és férfi keztyük, alsó ingek és harisnyák

Róth M. Utóda

kalap és férfidivat üzletében.

Férfi fehérnemüek dus választékban és méret szerint is készithetők. 353

x **A megtérült kár.** B. becsületes szabómestert baráti körben nyugtalan természetü embernek ismerték. Folyton uj terveket kovácsolt, minden pillanatban uj vállalatokba bocsájtkozott, azonban semmit sem bonyolitott le eredményesen. Alig volt a városban egyesület, melynek habár mindig csak rövid időre, tagja ne lett volna. A legutóbbi társulást tiz barátja és iparostársa rendezte oly czélból, hogy közösen öt egész osztálysorsjegygyel játszanak a legnagyobb osztálysorsjáték-üzletben Török A. és Társa bankházában (Budapest, Teréz-körut 46—b.) Kezdetben örömmel csatlakozott társaihoz, azonban csak két osztályon át fizette be az esedékes összeget, mert mint mindig, ugy most is gyorsan elvesztette türelmét és a társaságból kilépett. Négy héttel a kilépés után a mi szabónk vacsora után családi körben olvassa az esti lapot. Az ujságot felületesen forgatja, midőn tekintete egy kis közleményen megakadt, mely nyilvánosságra hozza Török bankház mesés szerencséjét. Egyszerre csak elfutja a méreg és dühtől izgatva kiáltja: »Ilyen pech! Az a szám, melylyel játszottam, főnyereményt nyert. Es én balga, beszüntettem a játékot. Ilyesmi csak vélem történhetik!« — Egy pillanatig kinos csönd uralkodott a szobában, egyszerre azonban a család legidősebb fia egy hatalmas »Eljen!« kiált és mintha megőrült volna, elkezd az asztal körül táncolni. »Apám! — kiáltja izgatottan — a kár megtérült! Ezzel a sorsjegygyel hátad mögött tovább játszottam!« 334

x Szives olvasóink figyelmét felhivjuk a **Strohmayer** Pál czég mai lapunkban közölt hirdetésére. 350.

IRODALOM.

—

Örmény anekdoták és egyéb apróságok

czim alatt 1902. évi deczember hó elején a magyar örménység anekdota kincsének és érdekesebb hagyományainak ujabb tömegét felölelő második kötet fog Szamosujvárt megjelenni. Terjedelmére nézve harminczöt-negyven nyomtatott ivet tartalmazó kötet lesz, melyben a szamosujvári vonatkozásu anekdotákon és apróságokon kivül, a kolozsvári, deési, tordai, marosvásárhelyi, mármaros-szigeti, nagy-bányai, budapesti, bécsi és az egyes vármegyék községeiben szétszórodottan élő örménység anekdotái, szállóigéi stb. lesznek bemutatva.

A kötet előfizetési ára bérmentes postai küldéssel 2 kor. 20 fillér, bolti ára azonban 3 korona lesz.

Az előfizetési pénzek dr. *Bányai* Elemér — Szamosujvár czimre küldendők. Gyüjtők tiz előfizető után tiszteletpéldányban részesülnek.

Hétfői Ujság. Hétfőn, e hó 3-ikán Christóné *Dús* Ilona szerkesztésében »*Hétfői Ujság*« czim alatt egy uj társadalmi, szépirodalmi és vegyes tartalmu lap fog megjelenni városunkban. A lap 2 ives lesz s benne sok neves iró fogja szórakoztatni a közönséget szépirodalmi munkákkal. Előfizetési ár: Helyben házhoz hordva 1 évre 10 korona, fél évre 5 korona. Az ujság számára hirdetéseket és előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal (Uri-utcza 402. szám.)

IPARÜGYEK.

—

Ipartestületi ülés.

Az ipartestület előljárósága október hó 30-án Bertsey György elnöklete alatt havi rendes ülésében a szeptember havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesitése után a pénztári jelentés vétetett tudomásul, mely szerint szeptember hóban a bevétel 1072 korona 14 fillér, augusztus havi maradvány 3217 korona 22 fillér, összesen 4295 korona 36 fillér, a kiadás 1061 korona 42 fillér, igy a pénztári maradvány 3233 korona és 94 fillér volt.

A lefolyt országos ipartestületi kongresszusról beterjesztett elnöki jelentés részletei mindazon nevezetesebb elvi határozatokat, melyek a kongresszus által meghozattak, különösen kiemelve két korszakalkotó határozatot: »Az önálló vámterület követelése« és »Az ipartestületek Országos Szövetségének megalakitása«. Mindkét határozat megvalósitása egy ujabb korszak megkezdését fogja képezni az iparosság jövőbeni életére és felvirágoztatására.

A résztvett országos, megyei, városi, ipari férfiak és előkelőségek részére a szives működésért köszönetet szavaztak.

A kongresszus kiküldötteinek fogadása és elszállásolása körül tett szives fáradozóknak, különösen Peller Ferencz és Spetkó József

előljárósági tagoknak, ugy Deil Jenő kassai kamarai titkár kongresszusi alelnöknek szives áldozatkészségeért, a tantestületi ebédhez adott 100 üveg hegyaljai borért köszönet szavaztatott.

Czeglédy Jeremiás előljáró inditványára Bertsey György elnöknek a kongresszus rendezése körül tett sikerdús fáradozásáért az előljáróság jegyzőkönyvben megörökitendő köszönetet szavazott.

A »Nagyváradi Napló« október hó 19-iki számában megjelent Szűcs Izsó ipariskolai igazgató által aláirt — az iparos tanonczokkal való bánás módot tárgyazó, az iparosokat, az ipartestületet valamint az iparhatóságot gyanusitó és sértő czikkben foglalt állitásokért, az ipartanodai bizottság utján elégtételt követelni, egyhangulag elhatározták.

A bekövetkező villany világitási telep berendezése esetére a helyi szakiparosok foglalkoztatása érdekében elhatároztatott, hogy villannyal való berendezkedésekre szükséges képesség elsajátitására nézve kérelemmel járulnak a nagyméltóságu m. k. kereskedelemügyi Miniszter Urhoz egy helyi tanfolyam engedélyezése, esetleg a központi tanfolyamra kedvezményes helyek elnyerhetése czéljából.

A testületi házaknál eszközölt épület javitási munkálatok a terem szellőztetési készülékkel együtt jóváhagyattak, a vendéglő éttermében egy hasonló szellőztető alkalmazása elhatároztatott.

A czipész-szakosztály közgyülésének jegyzőkönyve tudomásul vétetett.

Lovas Dániel és társai magyar szabó iparosok a nagypiaczi árusátor-rend ügyében tett kérelmük felett határozni az előljáróság nem találta magát illetékesnek.

Czeglédy Sándor urnak a Menházban levő agg iparosok részére adományozott borért köszönet szavaztatott.

A szegényebb sorsu iparos tanonczok részére iró és rajzszerekért 49 korona 80 fillér, segélyekre 40 korona, 9 számlára pedig 244 korona 78 fillér lett kiutalva.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyülése. A »Biharmegyei Orvos-Gyógyszerészi- és Természettudományi-Egylet« folyó évi november hó 3-án délután 5 órakor (a bábaképző intézet tantermében) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghivom. Előadók: dr. Konrád Márk, dr. Rácz Ödön, dr. Grósz Menyhért és Hankovics Ferencz. Kelt Nagyváradon, 1902. október hó 28-án. Dr. *Edelmann* Menyhért, egyleti titkár.

Igazságszolgáltatás.

Intelligens korcsmahősök.

Egy szokatlan és érdekes korcsmai verekedés ügyében tárgyal most a kir. törvényszék. Nem duhaj legények hősei a e véres verekedésnek, hanem két vasúti alkalmazott: *Szatmáry* Ferencz mozdonyvezető, *Tamás* András vasúti altiszt és a bormérés tulajdonosa: *Resofszky* Tivadar.

A botrány 1901. augusztus 21-én történt Resofszky Tivadar széles-utczai bormérésében, még pedig következő módon:

Szatmáry Ferencz és Tamás András az utczán találkozva, betértek Resofszky korcsmájába, s a kerti kuglizóban borozgatva játszani kezdtek. Szatmáry csakhamar becsipett a gyors poharozásban; s ettől kezdve Tamás mindjobban forszirozta a játékot, s már mintegy 24 korona összeget nyert el Szatmárytól.

Később kártyát kértek, s huszonegyet kezdtek játszani. Ekkor feltünt Resofszkynénak, hogy Tamás szándékosan fosztja ki az ittas Szatmáryt, s mikor férje hazatért, figyelmeztette erre; s Resofszky közbe is lépett s megtiltotta, hogy az ő helyiségében hazárd játékot játszanak, s látva, hogy Szatmáry ittasan nagy összeget fecsérelt el kártyán, felszólitotta Tamást, hogy az elnyert összeget adja vissza. Ebből szóváltás, majd dulakodás fejlődött úgyannyira, hogy Tamás Resofszkyt földre teperte.

Resofszky családja látva ezt, a letepert kereskedő segitségére siettek és Resofszkyné segitségért kiabálva Szatmáryhoz fordult, hogy segitsen férjén, a ki ugyis ő miatta került bajba.

Erre az ittas Szatmáry széket ragadott s Tamást ugy ütötte fejen, hogy az véresen összerogyott. Közben Resofszky rendőrért küldött s nem engedte a két vasutast távozni addig, mig a rendőr elő nem jön. Ez idő alatt ismételt verekedés fejlődött, melyben Tamás és Resofszky megint megsérült.

Ennek következtében mindhárman sulyos testi sértés büntette miatt álltak tegnap a törvényszék előtt.

Tegnap a tanuk és orvosszakértők kihallgatása után Dr. Gáthi Bálint kir. ügyész terjesztette elő vádinditványát, majd a Resofszky védelmét *Rádl* Odön nagyhatásu védbeszédben fejtegette, mig Szatmáryt dr. *Deési* Géza, Tamást pedig *Szokoly* Tamás védte.

A tárgyalás késő esti órákban is folyt s itéletre még nem került sor.

MULATSAG.

Középiskolai diák-kolon. A nagyváradi tanulóifjuság egy része november 5-étől kezdve a Fekete Sas nagytermében *Sára* Miklós tánczmester vezetése alatt kolonestélyeket rendez. A megnyitó tánczestély kivételesen szerdán lesz, mig a többi rendes kolonestélyeket mindig szombaton fogják megtartani. A meghivókat a buzgó rendezőség a mai nap folyamán küldi szét, de a ki tévedésből nem kap, forduljon a rendezőség bármely tagjához, vagy Sára tánczmesterhez. A kolonestélyek kezdete 7 órakor. Belépti dij 1 korona. A szülők vagy más kisérők belépti dijat nem fizetnek.

SZINHÁZ.

HETI MÜSOR.

Szombat: Miatyánk Isten.
Vasárnap: délután: A molnár és gyermeke, este: Régi szerető.
Hétfő: Hadjárat a békében. (Vigjáték.)
Kedd: Svihákok.
Szerda: Katalin.
Csütörtök: Fenn az ernyő nincsen kas.
Péntek: Don Cézár. (Operett.)
Szombat: Don Cézár.
Vasárnap: délután: Miatyánk Isten, este: Ripacsos Pista dolmánya. (Népszinmü.)

Az élő szinház.

»Szinház vagyok, de fáj minden tagom!«

Igy sóhajtana fel a Szigligeti-szinház, ha volna szája és ha volna, a ki meghallja.

Mert van-e egy szinházra nézve nagyobb fájdalom, mintha élnie kellene s haldokolni kénytelen? A szinháznak a közönség pártolása az élete s az üres ház a betegsége, mely sirba viheti — s ki tagadná, hogy a nagyváradi szinházba soha sem jártak kevesebben, mint mostanában?

Egy ember merte ezt a szinügyi bizottságban konstatálni, azt is rögvest kirohannak titulálták. Hja, nálunk a rohanás ördöngős szó, melytől nemes városunk nyugalmas vezérei rettegnek. Dehogy akarunk mi rohanni! Még sietni se szeretünk, legjobb sétálni, sétálni, egy kis dombon lecsücsülni s gyönyörködni, hogyan hagynak el bennünket nyakra-főre a szomszédok. Se ki-, se be-, se előre nem rohanunk, hanem boldogan maradunk egy helyben s ha már mozognunk kell, hát mozgunk hátrafelé.

Ez a hátrafelé mozgás tapasztalható a szinháznál, a mit az alábbiakban lesz szerencsénk röviden kimutatni.

Sajnáljuk, hogy az igazság némelyeknek fájni fog. Néhol lehetetlen is a teljes igazságot kiirnunk, mivel, sajnos, a koponyabiztositó társulat még nem alakult meg. Hanem ha szavainknak bármi kis sikere lesz, ez elég elismerés lesz nekünk. A szinház megunta már a kinlódást; e háromévos szenvedés kér éltet vagy halált.

S a szinháznak élnie kell!

I.

Szellemi vezérlet.

De strigiis, quae non sunt, nulla quaestio fiat.

Van a mi társulatunknak egy igen kedves modoru, fürge titkára. A titkár fölött ott van egy igen kedves modoru igazgató. Az igazgató fölött van egy igen kedves modoru szinügyi bizottság, melyben a kritika már kirohanás. E fölött megint van egy igen kedves modoru közgyülés, mely soha sem szól a szinház dolgaiba. És ennyi igen kedves modoru tényező sehogy sem képes a szinházat odáig fejleszteni, hogy a közönségünk szinházba járjon.

Egyiknek sincs a kezében a társulat igazi szellemi vezérlete, mert egyik sem érezhet igazi szellemi felelősséget. Annyi a fölé- és alárendeltség, hogy bátran mindenik tényező a másikra hárithatja a felelősséget a kritika előtt. Rosszak az előadások és panaszkodnak a titkár előtt?

— Én nem vagyok igazgató, felel ő, és igaza van. Megyünk az igazgatóhoz.

— En nem vagyok szinügyi bizottság, felel ő, és igaza van. Jerünk a szinügyi bizottságba.

— Ne tessék itt kirohanni; mi nem vagyunk közgyülés! felelik ők önérzetesen és igazuk van. Fel hát a közgyülésre!

— Nem hozzánk tartozik, beszéljenek a szinügyi szakbizottsággal, feleli a közgyülés és annak is igaza van.

Es igaza van a közönségnek is, hogy az előadások rosszak és nem látogatja a szinházat.

Mondhatná valaki, hogy nem a szervezet teszi a dolog lényegét s ha volna kitünő igazgatónk, agilis szinügyi bizottságunk, müvészi dolgokban járatos közgyülésünk, nem volna akkor semmi baj a mai létrarendszer mellett sem. Persze, még jobb volna, ha mindenki csupa lángeime lenne. De mivel közepes emberekkel kell számolnunk, alkalmazzuk hozzájuk a rendszert s igyekezzünk hibáikból erényt csinálni.

Müvészi dolgokban akkor produkál az ember tökéleteset, ha fedetlen a háta. Akkor érzi felelősségét, ez hatványozza erejét, nekigyürkőzik, hogy a kritikát elbirja, kidobja a kártya- és billiárdasztalt s iróasztalt tesz helyébe, — mig egyszerre azon veszi észre magát, hogy ime, szépen sikerült minden dolga.

Tessék a Nemzeti Szinház példáján tanulni. Mig intendáns és igazgató haragszom rád-ot játszottak a felelősséggel, addig megfeneklett minden. Most egy ember felel, de egy is vezet és — sikerrel vezet!

Nálunk sincs szükség másra, mint egy erélyes, müizléssel és tudással rendelkező igazgatóra, a ki egymaga nézzen szembe ne egy kis szinügyi bizottság leventéivel, hanem az ezerszemü Caesarral: magával a közönséggel. Mig ma annyifelé támogatják mindenféle illetékes körök az igazgatót, hogy éppen nem csodálkoznánk, ha teljesen valami legilletékte-

lenebb körbe menekülne a barátságos támogatások elől.

Száz fej: fejetlenség. S a Szigligeti-színházért száz fej gondolkozik, de hol az egyetlen kéz, mely vezetne ?

(Folytatjuk.)

Hirek a szinházból. Ma, szombaton este alkalomszerü darab kerül szinre a Szigligeti-szinházban: »*Miatyánk Isten*« népdráma, mely a »*Falu árvája*« czimen régi és népszerü. Mindszentek napján szokásos darabja a magyar szinházak repertoárjának. A hatásos, négy felvonásos népdrámában, az egész drámai személyzet játszik. Holnap, vasárnap délután a hagyományos »*Molnár és gyermeke*« kerül szinre. Este pedig Géczy uj népszinmüve, a »*Régi szerető*«. Hétfőn Schöntan és Most kitünő vigjátékát, a »*Hadjárat a békében*«-t frissiti föl a szinház. Kedden és szerdán a szinház két operett-ujdonsága, a »*Svihákok*« és a »*Katalin*« vannak müsoron. Csütörtökön Szigligeti klasszikus vigjátéka »*Fenn az ernyő nincsen kas*« a Szigligeti-társaság jubileumán tapasztalt kitünő előadásban kerül szinre. Erdekes repriz lesz pénteken: a »*Don Caesar*« operett. Dellinger pompás muzsikáju s az eredeti vigjáték minden ötletességében bővelkedő szövegü operettjében *Bilkey* Irén, *Márkus* Aranka, T. *Pogány* Janka, Pintér (czimszerep), Kalmár (a király), Bérczy, Szathmáry stb. játszák a főszerepeket. A jövő vasárnap este ujra népszinmü s egyik legjobb népszinmü: a »*Ripacsos Pista dolmánya*« kerül fölfrissitésre. A szinház énekes személyzete a »*Zsidónő*« előadására, a drámai személyzet a »*Pogány Gábor*« premierjére készül most.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 44. Bérlet 30. sz.

Ma szombaton, 1902. november 1-én:

Miatyánk Isten

vagy: A falu árvája.

Szinmü.

SZEMELYEK:

Dudás Mihály, a »Csillag fogadós — — — — —	Peterdy Sándor
Klára, neje — — — —	Tóváry Anna
Böske, gyermeke — — —	Antalffy Margit
Magit, testvére — — —	László Irén
Kurta István, korcsmáros —	Bognár J.
Egy idegen — — — —	Szarvasi Sándor
Józan, falu hadnagya — —	Szathmáry Arpád
Almos, éjiőr — — — —	Bérczi Gyula
Pergősi, borbély — — —	Krasznay Andor
József, falu árvája — —	Tóth Elek

HELYARAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr., Támlászék, **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., Diák és katonajegy a földszintre **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, november 2-án:

Délután 3 órakor félhelyárakkal:

Molnár és gyermeke.

Népdráma.

Este hét és fél órakor rendes helyárakkal:

Régi szerető.

Népszinmü.

NYILTTÉR.

—

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget, valamint nagyrabecsült rendelőimet tisztelettel értesiteni, hogy Fő-uteczai szabó-üzletemet a Nyiry-házból

nov. 1-től Szilágyi Dezső-(Apácza)-utcza 10. sz. alá

helyeztem át, a hol is egy a mai kornak megfelelő

férfiszabó-szalont

rendeztem be és azt a legjobb munkaerőkkel láttam el.

A legfinomabb angol, franczia és honi szövetekből állandó nagy választék áll a nagyérdemü közönség rendelkezésére.

Szives látogatást továbbra is kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Fudally Bálint

férfiszabó,

Szilágyi Dezső-utcza 10.

TAVIRATOK.

—

A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. táv.) A képviselőház pénzügyibizottsága a polgári perrendtartási törvényjavaslatot általánosságban elfogadta.

Itélet a budapesti orvosok ügyében.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. távir.) Az esküdtszék ma késő este itélkezett a budafoki orvosok ügyében. Az orvosokat az esküdtszék felmentette. *Hellingert* 3 évi fegyházra itélték.

Gróf Matuska József.

Temesvár, okt. 31. (Saj. tud. táv.) Az állitólagos Gróf Matuskáról kideritették, hogy Matuska Józsefnek hivják. Tizenöt évvel ezelőtt jegyzői irnok volt a temesvári főszolgabiróságnál. Akkori állásából azonban bélyeglopásért elcsapták.

Ujabb letartóztatás az aradi sikkasztás miatt.

Arad, okt. 31-én. Ma egy igen szenzácziós letartóztatás történt az aradi sikkasztási ügyből kifolyólag. A bank könyvelőjét, *Komsiczkyt* az aradi törvényszék vizsgálóbirája ma másfél órai kihallgatás után letartóztatta. A letartóztatás nagy feltünést kellett az aradi közönség körében.

Elfogott csalók.

Budapest, okt. 31. (Saj. tud. táv.) Egy csaló banda a nyugati pályaudvarnál hamis fuvarlevelekkel árukat adott fel Nagyváradra, Hajdunánásra és Temesvárra. Továbbá elloptak ismeretlen helyről okmányokat, melyeket a leszámitoló banknál zálogositottak el 5000 korona értékben. A csalókat *Kiss* Ernő és *Liehan* Ferencz személyében fogtak el. Mindkető csavargó kereskedő segéd.

Ongyilkos nagybirtokos.

Vácz, október 31. (Saját tud. táv.) *Huber* József nagybirtokos, városatya tegnap este lakásán egy hatlövetü forgópisztolylyal főbe lőtte magát. 15 évvel ezelőtt édesanyját lőtte agyon, mert ez folyton bántalmazta. Ez eset azután buskomorrá tette.

A sztrájk.

Scranton, október 30. A bányamunkások sztrájkja ügyében kiküldött bizottság megkezdte a bányamunkások különféle életviszonyainak praktikus tanulmányozását. Hazletomból táviratozzák, hogy tizenkét szénbányában megint sztrájkolnak a munkások.

A pestis.

London, okt. 31. A Daily Telegraph jelenti New-Yorkból: Itt nagy izgatottságot keltett néhány távirat közlése, a melyek szerint sok városban azt beszélik, hogy San-Franciskóban a bubo-pestis pusztit. Hir szerint ott február óta mindennap vannak halálozások pestis következtében. A városi hatóságok ezzel szemben konstatálják, hogy egyetlen egy ilyen eset sem fordult elő. (M. T. I.)

Vulkánok müködése.

Washington, okt. 30. A guatemalai amerikai főkonzul azt táviratozza, hogy a Santa Mária vulkán kitörése még egyre tart. Quezaltenango mellett hat hüvelyk magasságu vulkánikus anyagok boritják a földet. A partvidéken lévő gazdag kávéültetvényeket hét láb magasságu homok- és hamuréteg födi. A tomlendori kerületből szintén vulkánkitörést jelentenek. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 131

Az ablakon át beözönlő napsugár szétszórta az álmait, fölvirradt s látta, hogy nincs Lubnieben, hanem Suhovsyncében. Csak az apródjának az alakja makacskodott, csak az nem veszett a ködbe. Tisztán látta, hogy ott ül az ablak mellett egy faszékben s a pánczélt tisztogatja.

Skrzetuski azt hitte, hogy még mindig álmodik, lehunyta ujra a szemét. De mikor megint fölnyitotta, akkor is ott látta maga előtt Rzenziant.

Rákiáltott, szinte ijedten:

— Rzenzian! Te vagy az, vagy csak a hazajáró szellemed ?

A fiu megijedt a hirtelen kiáltásra. Kiesett kezéből a pánczél, csörömpölve hullott a földre, ő pedig karjait kitárva, igy szólt:

— Édes gazdám, miért kiáltasz rám? Ne nézz engem kisértetnek. Élek és egészséges, ép vagyok!

— Es visszajöttél hozzám ?

— Hiszen nem kergettél el soha!

— Jer ide, hadd öleljelek meg.

Ujjongva futott gazdájához az apród és boldogan ölelte át a térdét. Skrzetuski is örömmel csókolta őt homlokon és végigtapogatta.

— Hát igazán élsz ?

— Nem tréfálok, uram. De nagyon megijesztettél ám a kiáltásoddal! A pánczél is kiesett a kezemből! Hallottam, hogy micsoda hőstetteket cselekedtél! Hogy az Isten is megáldjon, én jó gazdám!

— Mikor érkeztél ide ?

— Ma éjszaka.

— Hát aztán miért nem költöttél föl nyomban ?

— Ugyan minek költöttelek volna föl. Reggel tisztogatni kezdtem a holmidat . . .

— Honnan jöttél?

— Huscsából.

— Mit müveltél ott? Hogy folyt a dolgod? Beszélj hát!

— Tudod, uram, kozákok jöttek oda és megrohanták a brazlawi vajda házát, kiraboltak és fölgyujtották. Eu már akkor régen ott voltam, mert Saskoval, a pappal jöttem oda, aki Chmielnickijhez vitt, tudniillik a vajda levelet küldött vele a hetmannak. Visszamentem tehát vele, éppen a kozákok pusztitására. A pap velünk tartott, ezért aztán megölték, s a vajda is erre a sorsra jutott volna, habár ő csak jót tett ezekkel a gazokkal. Ókelme azonban szerencsére nem volt otthon.

— Beszélj már okosan, ne zavarj össze tücsköt-bogarat, igy nem értelek meg. Hát ott jártál Chmielnickijnél?

— Persze hogy a kozákoknál jártam. Elcsiptek Csehrinben, azt hitték, hogy közéjök való vagyok és nem eresztettek el. Igy áll a dolog, most aztán öltözz már föl. Hej, milyen állapotban van a pánczélod! Azon se emészszed magadat, hogy a Helenának irt leveledet nem adtam át néki, de hát az a gaz Bohun elszedte tőlem. Ha az a kövér, nagyhasu lovag nem vesz a gondjaiba, ma már hulla volnék!

— Tudom, nem vagy az oka semminek. Az a nagyhasu lovag elmondotta már az egészet. Ő szabaditotta ki különben Helenát is a Bohun hatalmából s Barba vitte, biztos helyre.

— Hála az égnek! Nem is tudtam, hogy a Bohun kezébe jutott. Hát akkor nemsokára lakodalmat ülünk?

— Adja az Isten! Most Tarnopolba megyünk, onnan azután Barba sietünk!

— Most már Bohuntól se kell félned. Megjósolta neki egy vén boszorkány, hogy sohasem fogja nőül venni a szerelmét, hanem elhalászsza előle egy lengyel lovag.

— Ez a lengyel lovag én vagyok?

— Te uram!

— Aztán honnan tudod ezt?

— Hallottam.

— Ne locsogj, beszélj most már okosan az utadról.

— Elmondok mindent rendjén, csak siess az öltözéssel, mert már készitik a reggelinket. Tehát mikor a sajkánk utnak indult Kudakból, lassan másztunk, akár a csigák, az ár ellen, aztán meg a diszes jármü meg is sérült, foltozni kellett. Végre mégis csak megérkeztünk Csehrinbe. Hogy ott mi történt, azt már ugyis tudod.

— Tudom, fiam.

— Hát ott hevertem az istállóban félholtan és nem láthattam az Uristen szép világát. Akkor érkezett meg rengeteg sok kozákkal Chmielnickij és minthogy a nagyhetman a csehrini lakossággal a kozákokkal való czimborálásukért ugyancsak kegyetlenül bánt el, sokakat megöletett és megsebesitett, azt hitték, hogy én is az ő áldozata és hozzájok tartozó vagyok, s elláttak kényelemmel és élelemmel, s nem engedték, hogy a tatárok rabságba hurczoljanak. Mikor fölocsudtam a seblázamból, persze azon törtem a fejemet nyomban, hogy miképpen is szabadulhatnék? A nagy sereg ekközben Korsunba vonult s ott elverte a hetmanokat. Oh, uram, nem mondható el az szóval, amit ott láttam!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

Országos iparkiállitás Debreczenben.

Régi szokás Debreczenben, hogy az iparosok a karácsonyi ünnepek előtt iparkiállitást rendeznek, hogy igy egyesülve, könnyebben bonyolithassák le a nagy forgalmat s a vásárlók is nagy választékhoz jussanak. Az ipartestület kebelében felmerült most az eszme, hogy jövő évben, 1903-ban országos jellegüvé tegyék a karácsonyi iparkiállitást. A szép eszmének az ipartestület csakhamar megnyerte a várost, a keresk. és iparkamarát, s igy nem sokára megkezdik az előkészületi munkálatokat a kiállitásra, hogy mentül fényesebb sikere legyen.

Heiek Jenő és Társa
Tőzsde jelentése
— A «Tisza» eredeti távirata. —

Budapest, okt. 31.

Buza októberre	7.27
Buza áprilisra	7.34
Tengeri	5.60
Rozs okt.	6.45
Zab ápr.	6.15
Káposzta,	11.80

Értéktőzsde

Budapest, okt. 31.

Osztrák hitel	683.50
Magyar hitel	728.50
államvasut	711.75
Rimamurányi	452.50
Magyar jelzálog	475.50
Salgótarján	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. okt. 31-én.

Magyar aranyjáradék 4%	120.15
Magyar koronajáradék	97.55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitesi kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horváth-szlavónföldtehermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegykölcsön	157.—
Osztrák járadék papirban	100.60
Osztrák járadék papirban	100.60
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	100.—
Osztrák államsorsjegyek	150.—
Osztrák magyar bank részvény	1565
Magyar hitelbankrészvény	707.—
Osztrák hitelintézet részvény	701.50
Párisi visita	95.17
20 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	116.87
Londoni visita	239.10
20 márkás arany	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

10.820—1902.

Értesités.

Nagyvárad város házi pénztára a házi pénztárban kezelt alapok és alapitványok 1903. évi költségelőirányzatát a tanács és pénzügyi szakbizottság együttes ülésében megállapittatván, a költségelőirányzat az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. §. rendelkezéséhez képest a városi számvevői hivatal helyiségében 1902. évi november 1-ső napjától 1902. november hó 15. napjáig terjedő 15 napi közszemlére kitétetnek.

Erről a város közönségét azon felhivás mellett értesitem, hogy a költségelőirányzatot s arra vonatkozó iratokat a közszemlére kitett időben, a hivatalos órák alatt bármely adófizető polgárnak megtekinteni joga van s az ellen netaláni észrevételét a folyó évi november havi rendkivüli közgyülés határidejét megelőzőleg 5 nappal irásban a tanács mint állandó választmányhoz beadni jogositott.

Kelt Nagyváradon, 1902. évi október hó 30-án.

362 Polgármester helyett:

Bordé Ferencz.

Belépési felhivás

a „Polgári takarék- és segély-szövetkezet"

8-ik évtársulatába.

A »Polgári takarék- és segély-szövetkezet« 1903. január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1905. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr) fizetendő.** A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet czélja a takarékosságot előmozditani és önsegélyt nyujtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg ⁴/₅ részét 6 %-os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai chequelapok utján teljesithetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenkint 10 fillér (5 kr) beiratási dij fizetendő s egy heti részlet iefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1903. január 2-től kezdődő 8-ik cziklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utcza 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1902. október hó.

A »Polgári takarék- és segély-szövetkezet«
360 **igazgatósága.**

A 8-ik évtársulat befizetési napjai:

vasárnap délelőtt . . . 9—11-ig,
szerda délután . . . . 3—5-ig,
péntek délután . . . . 3—5-ig.

Az üzletrészek befizetett értéke ez idő szerint az egy millió koronát felülmulják.

Az intézet fennállása óta kifizetett lejárt üzletrészekért 1.238.250 kor., nyereség-osztalékért 98.102 kor.

A szövetkezetnek ez idő szerint 2500 tagja van, mintegy 50.000 üzletrészszel.

Uj üzlet! **Szabó Testvérek** **Uj üzlet!**

rőfös és női divatáruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utcza, (a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.)

Minden nagyhangzásu reklámot mellőzve, a legszolidabb alapon vezetjük üzletünket. Az őszi és téli idényre megérkezett **legdivatosabb és legujabb ruhaszövetek, barchetek, flanelek, posztók, téli kendők, kanavász, vásznak. Paplanok, miederek, szőnyegek, csipkefüggönyök, uri és női fehérnemüek,** mindezen czikkeket a legszolidabb kiszolgálás mellett árusitjuk. — **Női ING-BLOUSOK nagy választékban.**

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték főelárusitója a Biharmegyei Takarékpénztár

ajánl sorsjegyeket a **XI. sorsjáték**

I-ső osztályához

eredeti árakon.

Sorsjegyeink kaphatók:

a **Biharmegyei Takarékpénztár** üzlethelyiségében Kossuth-utcza, 19/20.

a **Biharmegyei Takarékpénztár** váltóüzletében Kossuth-utcza 19/20.

Lukács Mór tőzsdéjében Bémer-tér
Rosenblüh Béla » »
K. Franki Mari » Nagypiacz-tér
Steier Jakab » Szt. László-tér

A nyereményeket **azonnal** készpénzben fizetjük. 327

Huzás november hó 20-án.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utcza) egy első emeleti utczai lakás, mely áll: *4 szoba, 1 alcoven*, mellékhelyiségek s egy üveges *terasz* a Körösre.

f. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradi Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetők.

Ertekezhetni a *Nagyváradi Takarékpénztárnál.*

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy-Teleky-utczai házában. 306

Legelső nagyváradi zálog-kölcsön intézet.

Nagyvárad, Kossuth-utcza 9. szám.

A legolcsóbb nagyváradi zálogház.

PÉNZKÖLCSÖN

Sorsjegyek és értékpapirok után: . $2\frac{10}{20}$
Ekszerek után: . . . . . $3\frac{30}{40}$
Áru- és iparczikkek után: . . . . $4\frac{10}{20}$

számitunk évnegyedenkent.

ZÁLOGBAN

levő ***sorsjegyeket*** és ***értékpapirokat*** kiváltunk és azokra magasabb kölcsönt olcsó kamatra adunk, vagy azokat a teljes napi árfolyamban megvesszük.

Vidéki megbizásokat a legpontosabban elintézünk és visszafizetéseket a legkisebb részletekben is elfogadunk.

Nagyobb üzleteknél feleinket a legnagyobb kedvezményben részesitjük.

Tisztelettel:

KLEIN M. és FIA,

hat. engedélyezett zálogháza,

Nagyvárad, Kossuth-utcza 9. szám.

A legolcsóbb nagyváradi zálogház.

Mélyen leszállitott kamatláb.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérnemüek és szőnyegraktára,

Nagyvárad, Szent László-tér 1., kishidfő.

Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Olcsó szőnyeg vásár!

Értesitès!

Van szerencsém a tisztelt vevő közönséget értesiteni, hogy **vászon** és **fehérnemü raktárom** nagyobbitása czéljából

az összes raktáromon levő

SZŐNYEGEKET

csipke és szövet függönyöket, ágy és asztalteritőket

helyszüke miatt **tetemesen leszállitott árban árusitom.**

Egyszersmind felhivom becses figyelmöket első rendü **vászon és fehérnemü** raktáramra, melyben **Rumburgi vásznak, Crems, irhoni szepességi** és **pamut** vászon különlegességek

valódi Schroll-féle Chiffonok

szines és fehér velezek, ugyszintén mindennemü mosó áruk, valamint **kávé és asztalnemüek** rendkivül nagy választékban *szolid, szabott árak mellett kaphatók.*

Menyasszonyi kelengyék *legmegbizhatóbb beszerzési helye.*

A tisztelt vevő közönség minél számosabb látogatását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

STROHMAYER PÁL.

Olcsó szőnyeg vásár!

1·20 cm. széles *Angol posztó* mtrje **45** kr.	1·20 cm. széles *tennisszövet* divatos szinekben mtr ár, **48** kr.	1·20 cm. széles párisi ujdonságok óriási választékban.

Őszi ujdonságok.

Fekete kelmék 1·20 cm. széles már 50 krtól kezdve **4** frtig.	1·20 cm. széles angol costüm kelme mtr **110** krtól feljebb.	Blous szövetek a legujabb szinekben igen olcsók.

Amerikai áruház

Fő-utcza,

szinházi Bazár-épület.

10 frtos bevásárlás után ingyen képek.

Minden olcsó.

Szőnyegek, függönyök, ágytakarók gyári árban.	Csipke függöny, szalmazsák, pokróczok nagyon olcsón.	Vásznak, chiffonok, törölközők, abrozok mélyen leszállitot árban.

Telefon: 372

Gyönyörü blous flanel mtr **17** krtól.	Blous selymek méterje **75** krtól.	Mintázott mosó blous bársony mtr **65** krtól.

Belépési felhivás.

A

„Biharmegyei Korona-, Takarék- és Hitelszövetkezet"

1903. évi január hó 1-én

uj évtársulatot kezd,

mely 1905. deczember végéig tart.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább **egy üzletrészt** jegyez, vagyis legalább **1 koronának heti befizetésére kötelezi magát.** A befizetett összeg a három év leteltével **kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek KÉSZPÉNZBEN FIZETTETIK VISSZA.** Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta chequeal teljesithetik (portómentesen). A szövetkezet czélja a takarékosságot előmozditani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is.

Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménynyel működik; — tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége

a „BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR" I-ső emeleti üzlethelyisègében van,

NAGYVÁRADON, Kossuth Lajos-utcza 19—20. sz. alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten levő váltó-üzletben már a mai naptól kezdve elfogadtatnak,

melynek mielőbbi eszközlésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az ujonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1902 október 25. 357.

A „BIHARMEGYEI KORONA-TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET" IGAZGATÓSÁGA

Szunyogh Péter elnök,
Élő János, Fleischackker Gyula, Pekanovits Imre,
Schwartz Ferencz, dr. Wallner Ödön, Weinberger Jakab.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár f. évi november 5-ikére kitüzött rendkivüli közgyülése a beadott kérelem visszavonása folytán, nem lesz megtartva.

Nagyvárad, 1902 október 30.

Az igazgatóság.

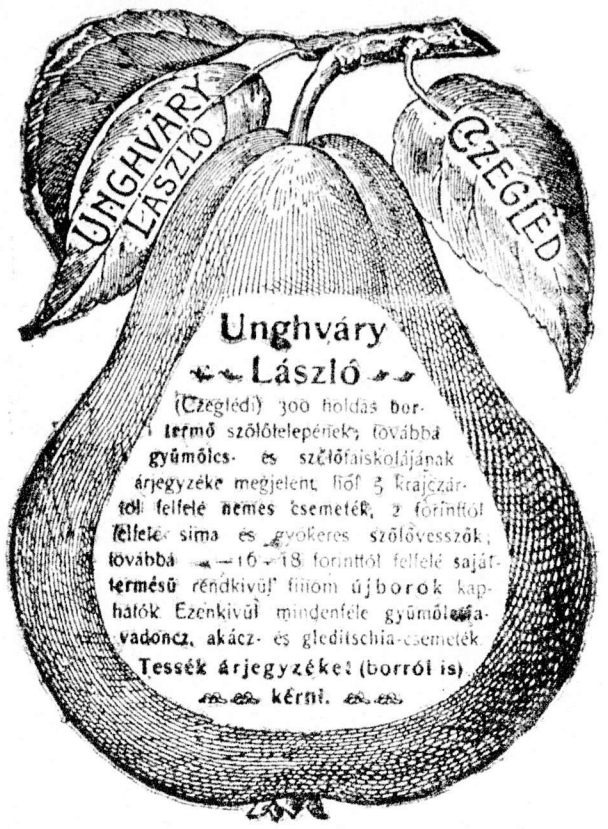

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték **(XI. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusitóknak árusitás végett kiadattak. — A **Magyar kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenegyedik Sorsjáték. 110.000 sorsjegy, 55.000 nyeremény.

Első osztály
Betét 12 korona.
Huzás: 1902. nov. 20. és 21.

Nyeremény		Korona
1 á		60000
1 á		20000
1 á		10000
1 á		5000
3 á	2000	6000
5 á	1000	5000
8 á	500	4000
30 á	300	9000
100 á	100	10000
3350 á	40	134000
3500 nyer.		Korona 263000

Második osztály
Betét 20 korona.
Huzás: 1902. decz. 17. és 18.

Nyeremény		Korona
1 á		70000
1 á		25000
1 á		10000
1 á		5000
3 á	3000	9000
5 á	2000	10000
8 á	1000	8000
20 á	500	10000
110 á	300	33000
4350 á	80	348000
4500 nyer.		Korona 528000

Harmadik osztály
Betét 32 korona.
Huzás: 1903. jan. 13., 14. és 15.

Nyeremény		Korona
1 á		80000
1 á		30000
1 á		20000
1 á		15000
3 á	10000	30000
5 á	5000	25000
8 á	2000	16000
10 á	1000	10000
120 á	500	60000
4850 á	130	630500
5000 nyer.		Korona 916500

Hatodik osztály
Betét 24 korona.
Huzás: 1903. márczius 26-tól április 22-ig.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

1.000,000 korona

(Egy millió)

A melyik ezen 500 nyeremény közül utolsónak huzatik ki, kapja a jutalmat.			
	1 Jut.	Kor. nyer.	600000
1 á		400000	400000
1 á		200000	200000
1 á		100000	100000
1 á		80000	80000
1 á		60000	60000
1 á		50000	50000
1 á		40000	40000
2 á		30000	60000
2 á		25000	50000
4 á		20000	80000
5 á		15000	75000
25 á		10000	250000
50 á		5000	250000
405 á		2000	810000
760 á		1000	760010
1140 á		500	570000
30600 á		200	6120000
33,000	nyer. és jutalom	Korona	10.555.000

Negyedik osztály
Betét 40 korona.
Huzás: 1903. tebruár 10., 11. és 12.

Nyeremény		Korona
1 á		90000
1 á		30000
1 á		20000
1 á		15000
3 á	10000	30000
5 a	5000	25000
8 á	2000	16000
10 á	1000	10000
120 á	500	60000
4850 á	170	824500
5000 nyeremény		Korona 1.120,500

Ötödik osztály
Betét 32 korona.
Huzás: 1903. márczius 4. és 5.

Nyeremény		Korona
1 á		100000
1 á		30000
1 á		20000
1 á		15000
3 á	10000	30000
5 á	5000	25000
8 á	2000	16000
10 á	1000	10000
120 á	500	60000
3850 á	200	770000
4000 nyeremény		Korona 1.076,000

Az I. osztály huzása *1902 november hó 20. és 21-én* tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utcza felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1902. évi október hó 26-án.

Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay. *Hazay.*

SOMOGYI MIKSA

vegyészeti ruhatisztitó- és ruhajavitó intézete, m. kir. szab. vegytisztitó szer feltalálója és készitője.

Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz. Ipartestület házával szemben.

Kitüntetve a Párisi nemzetközi ipar- és műkiállitáson ezüst éremmel
és diszoklevéllel, a Bécsi iparkiállitáson ezüst éremmel és diszoklevéllel.

Nem szükséges ócska, pecsétes ruhát viselni, mert intézetem ujjá teszi azokat.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak megfelelő

müvegyészeti ruha tisztitó és ruha javitó intezetet

létesitettem.

Uri-, női- és gyermekruhák, papi öltönyök, katonai egyenruhák, háztartási czikkek, selyem, bársony és szövetfüggönyök, teritők, himzések és butorszövetek, továbbá **keztyük, nyakkendők és napernyők,** valamint minden e szakmába vágó, de itt elő nem sorolt tárgyak **gyorsan, pontosan** és a **legolcsóbban** tisztittatnak.

Tisztitásra szánt ruhák egészben és fejtetlenül tisztittatnak, anélkül, hogy szinük fényét, vagy facon alakjukból bármit is veszitenének.

Csak egy próba is elegendő annak bebizonyitására, hogy a ruhanemüek tisztitását — a mint azt számos elismerés a Párisi és Bécsi kiállitáson nyert érmeim is kitüntetnek — hivatásosan, chemiai ösmerettel és gyakorlattal, közmegelégedésre vagyok képes teljesiteni.

Sürgős esetekben pár óra alatt is tisztitok felelősség mellett bármily ruhanemüt.

Irásbeli megkeresésre a ruhanemüt háztól elhozatom és haza szállitom. Tistitásra szánt ruháknál a javitás dijtalan.

Becses megbizásait kérve, maradok

kiváló tisztelettel

SOMOGYI MIKSA

vegyészeti ruhatisztitó és javitó intézete,
Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz.

Nem szükséges ócska, pecsétes ruhát viselni, mert intézetem ujjá teszi azokat.

Pontos kiszolgálás!

Elegáns *női kelmék* legujabb kivitelben, nagy és futó *szönyegek, ágy-garniturák, függönyök, paplanok, pokróczok*, teritők. Selyem és divatos téli kelmékből elegáns *női blousok* meglepő választékban, melyek mérték után is megrendelhetők. Jó mosó *barketek*, férfi és női *kész fehérnemüek*, mindenféle *télikendők*. *Esőernyőkben* nagy választék és olcsók. *Vásznak* legjobb minőségben.

Szemben a sok félrevezető, sokat igérő hirdetésekkel, a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom a szolid elvekre fektetett raktáramat.

BECZKAY LAJOS

Szent László-tér. 148

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-utczai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha és megfelelő mellékhelyiségekkel

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlethelyiségében. 294

Miért haragszol? barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többe van a javitása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órást, mely az én órámat is pontosan kijavitotta, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műórás Nagyváradon szinház oldala mellett.

Ertesités.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

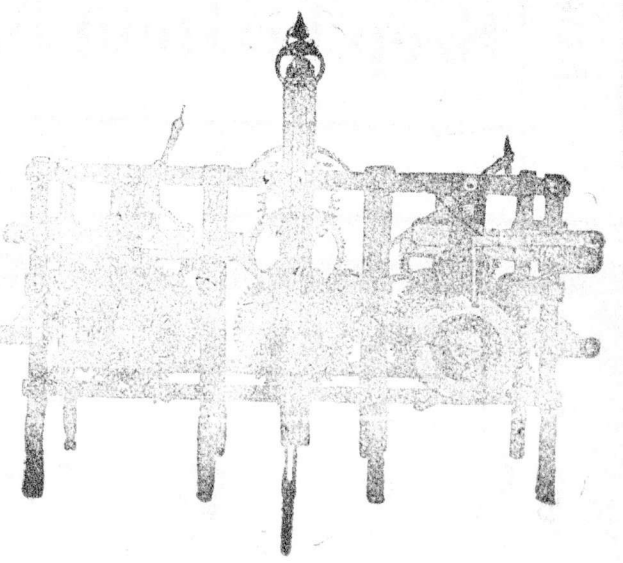

melyben 16 éven keresztül mint művezető, voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen a régi jó hirnévhez méltóan, a régi czég alatt tovább folytatom.

Szives pártfogásukat és megrendelésöket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközlöm, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készitő,

Nagyvárad, Szent János-utcza 20 szám.

50 **Telefon-szám 384.**

ELEK JÓZSEF

női- és uri divat, vászon- és fehérnemü áruraktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).

(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett **őszi és téli** ujdonságait, bel- és külföldi **női ruha szövetekben,** a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. **Lioni selymek,** meglepő szép és nagy választékban, u. m. Chine és egyszinü **Luisin** tartós, fekete sima és Brockat. Franczia és Angol **flanellek és Velez (Parket)** jó szintartó Blous Matiné és gyermek ruhákra igen alkalmas diszek és mindennemü ruha kellékek óriási választékban, **gallér diszekben** különlegességek.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemü** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak,
legjobb minőségü Chiffonok
és pamut-vásznak.

Menyasszonyi és ujszülött kelengyék. Nagy és futó szőnyegek szép választékban.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kivánatra bérmentve azonnal küldök.

SIRKÖVEK

a legolcsóbban

kaphatók 258

a debreczeni köipar vállalat

KOHN és TÁRSA

fiók sirkőraktárában.

Nagyvárad, Kossuth-u. 8.

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a **„Horgony“** védjegygyel és a **„Richter“** czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
•• csász. és kir. udvari szállitók. ••
Rudolstadt.

Esőernyők, sárczipők.

Bazárban minden olcsóbb, mint más üzletekben.

Őszi és téli saison szükségletünket szerezzük be

FRISS és Társa korona és fillèrbazárjában,

hol alant jegyzett árukat **legjutányosabban** kapjuk, ugymint:

Téli alsó Jäger ingeket és nadrágokat, fehér és szines alsó szoknyák, fekete és mosó kötények, fejre való posztó és Berliner kendőket, Hunnia czipőket, sapkákat, gyermek kocsikat, ajándék tárgyakat, gyermek-játékszereket, pálmákat és fali diszeket.

Szép kivitelü ingyen kép 10 forint bevásárlás után.

Bazárban minden olcsóbb, mint más üzletekben.

Ujszülött gyermekek részére teljes felszerelés.

1091. mjustól Zöldfa-utcza 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendü műhelyeiből beszerzett **fa-** és **vasbutorok,** valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stylszerü szilárd, első minőségü anyagból.

Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tüzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

281

Két utczai szoba, előszobával, butorral vagy anélkül 1902. november hó 1-től kiadó.

Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyujtsunk kezet a szerencsének

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1,000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 437 à 2000, 803 à 1000, 1528 à 500, 140 à 300, 34450 à 200, 4850 à 170, 4850 à 130, 100 à 100, 4350 à 80, 3350 à 40. Összesen:

14,459.000 korona, azaz Tizennégy millió 459.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR.

január	február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
S 1 5768	U 1 8628	S 1 92702	U 1 4073	S 1 4086	S 1 17828	H 1 17846	C 1 36461	V 1 38911	K 1 38944	P 1 85396	V 1 109609
C 2 65677	S 2 26277	S 2 30559	K 2 10104	C 2 12301	V 2 35347	K 2 35368	P 2 88259	H 2 51367	S 2 51388	S 2 96154	H 2 109622
C 3 25586	V 3 88751	V 3 8624	S 3 3271	P 3 35361	H 3 38222	S 3 38235	S 3 48558	K 3 53717	C 3 56301	V 3 96603	K 3 109917
P 4 97429	H 4 42264	H 4 26307	C 4 3819	S 4 3819	K 4 48052	C 4 48059	V 4 53707	S 4 64467	P 4 64479	H 4 96610	S 4 109603
P 5 38778	K 5 51031	K 5 33151	P 5 44398	V 5 1659	S 5 52566	P 5 53090	H 5 64465	C 5 66063	S 5 66009	K 5 96621	C 5 109623
V 6 51022	S 6 55015	S 6 42578	S 6 52627	H 6 52541	C 6 64412	S 6 64455	K 6 65883	P 6 74396	V 6 75914	S 6 96624	P 6 109918
H 7 55529	C 7 65674	C 7 52507	V 7 64196	K 7 64427	P 7 65886	V 7 65848	S 7 74586	S 7 85124	H 7 86559	C 7 96633	S 7 109604
K 8 65657	P 8 67168	P 8 60018	H 8 65638	S 8 65811	S 8 74357	H 8 74363	C 8 84758	V 8 88829	K 8 88852	P 8 96638	V 8 109624
S 9 67166	S 9 79754	S 9 65851	K 9 78907	C 9 74227	V 9 81169	K 9 81172	P 9 88776	H 9 109609	S 9 109611	S 9 96639	H 9 109919
C 10 75925	U 10 85218	U 10 67188	U 10 80002	P 10 80632	H 10 83519	S 10 83668	S 10 103607	K 10 103901	C 10 109906	V 10 96617	K 10 109605
P 11 83054	H 11 88352	H 11 79776	U 11 88258	S 11 88357	K 11 109603	C 11 109605	V 11 109902	S 11 109924	P 11 92659	H 11 96650	S 11 109625
P 12 88601	K 12 109615	K 12 83277	U 12 92287	V 12 109601	S 12 109622	P 12 109627	H 12 109922	C 12 93408	S 12 93421	K 12 109612	C 12 109920
V 13 109615	S 13 109910	S 13 91857	U 13 109619	H 13 109821	C 13 109918	S 13 109920	K 13 92809	P 13 631	V 13 6323	S 13 109908	P 13 109906
H 14 109904	C 14 92672	C 14 109617	V 14 109914	K 14 109916	P 14 92778	V 14 92795	S 14 612	S 14 20978	H 14 24273	C 14 109614	S 14 109612
K 15 92669	P 15 2882	P 15 109912	H 15 92744	S 15 92765	S 15 5490	H 15 6109	C 15 19823	V 15 37404	K 15 37422	P 15 109909	V 15 109907
S 16 98	S 16 8675	S 16 92712	K 16 4077	C 16 5459	V 16 17510	K 16 17780	P 18 38463	H 16 38920	S 16 38950	S 16 109515	H 16 109606
C 17 836	V 17 26220	U 17 3067	S 17 10175	P 17 17320	H 17 35338	S 17 35358	K 17 38299	C 17 51386	V 17 51392	V 17 109916	K 17 109901
P 18 26252	H 18 38156	H 18 10457	U 18 34199	S 18 35528	K 18 38225	C 18 38245	V 18 48506	S 18 5519	P 18 56314	H 18 109616	S 18 109921
P 19 38145	K 19 4227	S 19 32703	U 19 38193	V 19 38207	S 19 48057	P 19 48058	H 19 53714	S 19 6447	S 19 64506	K 19 109911	C 19 109607
V 20 40183	S 20 52514	C 20 38184	U 20 46378	H 20 4028	P 20 52660	S 20 52100	K 20 64466	P 20 66305	V 20 67765	S 20 109617	P 20 109902
H 21 51623	C 21 58041	P 21 44318	V 21 52520	K 21 52569	P 21 64419	V 21 64463	S 21 65885	S 21 7590	H 21 75915	C 21 109912	S 21 109922
K 22 58062	P 22 65577	P 22 52521	S 22 64423	S 22 64439	S 22 65847	H 22 65882	C 22 74383	V 22 88605	K 22 83011	P 22 109618	V 22 109608
S 23 65661	S 23 67176	S 23 60048	U 23 65695	C 23 65820	V 23 74561	K 23 74868	P 28 84762	H 23 88839	S 28 88887	S 28 109913	H 23 109903
C 24 67105	U 24 79760	U 24 65657	U 24 74324	P 24 74552	H 24 81171	S 24 81177	S 24 83777	S 24 109810	C 24 109612	V 24 109619	K 24 109923
P 25 79747	H 25 83263	H 25 67186	U 25 80015	S 25 81163	K 25 83578	C 25 83748	V 25 109606	S 25 109903	P 25 109907	H 25 109911	S 25 109909
P 26 8817	K 26 91579	S 26 79782	U 26 83854	V 26 83874	S 26 109604	P 26 109608	H 26 109903	C 26 109925	S 26 92668	K 26 109620	C 26 109904
V 27 8931	S 27 103816	U 27 83278	U 27 92654	H 27 109792	S 27 109621	S 27 109901	K 27 109923	P 27 93420	V 27 93423	S 27 109915	P 27 109924
H 28 109614	C 28 109911	C 28 91399	U 28 109620	K 28 109622	S 28 109918	V 28 109921	S 28 93402	S 28 6515	H 28 94393	C 28 109601	S 28 109610
K 29 109909		P 29 109618	U 29 109915	S 29 109917	S 29 92789	H 29 92799	C 29 6804	V 29 20995	K 29 94400	P 29 109621	V 29 109905
S 30 92671		S 30 109913	U 30 92751	C 30 92767	V 30 5497	K 30 6121	P 30 20592	H 30 37412	S 30 95386	S 30 109916	H 30 109925
C 31 2877			U 31 92721	P 31 5482		S 31 19816	S 31 36467		C 31 95392		K 31 109611

Mikor van születésnapjom? Mindenki kisérelje meg **szerencséjét a születésnapjára** feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek **postafordulattali** megrendelés esetén **nálunk kaphatók**, ugy hogy bárki kiválaszthatja saját számát. Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztályu **eredeti sorsjegyek** tervszerü betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) forint —.75 vagyis **1.50** korona — egy negyed (1/4) forint **1.50** vagyis **3.—** korona
egy fél (1/2) » **3.—** » **6.—** » — egy egész (1/1) » **6.—** » **12.—** »

A sorsjegyeket **utánvéttel** vagy az összegnek postautalványon való előzetes **beküldése** mellett megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbizásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi november hó 10-ig

hozzánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:
V., Váczi-körut 4. sz.
Muzeum-körut 11. sz.
Erzsébet-körut 54. sz.

TÖRÖK A. és T^SA

bankháza,

Budapest, VI., Teréz-körut 46|a.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt kilencz millió koronánál többet.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankházának Budapest.**

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához .....darab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

Az.....korona összeg { utánvendő / postautalványnyal küldöm / mellekelve bankjegyekben (bélyegekben) } A nem kivánt törlendő

Pontos czim: .....

Hirdetések szerzésére ügyes fiatal ember kerestetik nagy jutalék fizetése mellett.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Mindennemü friss gyümölcsöket szállit

5 kilós kosarakban.

Friss töltésü Előpataki gyógy és borviz 1 liter 20 filler; és mindennemü ásvány vizek raktára.

Őszi és tavaszi szállitásra »Ripparia« és kész czitványokra előjegyzéseket már elfogadok!

Csemege szőllő

igen szép piros és fehér vegyülék
1 kosár 2 kor. 30 fill.
az ár kosárral együtt értendő!

Vajoncz körték

kiváló fajokból
1 kosár 3 korona.

Franczia szőllő Ia 1 kosár 3 K. 20 fill.
Franczia baraczk 1 » 6 » — »
Beszterczei szilva 1 » 3 » — »
Duránczai baraczk » 4 » — »

Viszont eladóknak külön ajánlat!

Kiváló tisztelettel **Szabó István,**
szőllőbirtokos N.-Várad.

---

80 kr. **UJ!!** 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utcza 41 szám.

Elsőrendü óra javitó mühely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak **80** krért javit meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitünő gyártmányu uj szekrény óra 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr. 235. 80 kr.

Telephon: 451. Telephon: 451.

A költözködési idény alkalmából értesitem a n. é. közönséget, hogy

villanyos házi-csengőket és

magántelephonokat

minden igénynek megfelelően, oly **előnyös árban** vállalok, hogy e tekintetben még az **állami szerelők** — az ugynevezett **póstások** sem versenyezhetnek 27 év óta közmegelégedésre kiszolgáló vállalatommal.

Költségvetésekkel díjtalanul szolgálok.

A megrendeléseket kéri

356 tisztelettel

FEIGENBAUM LAJOS,
Kert-utcza.

25 krtól kezdve

női fekete és szines ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve

kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve

gyönyörü női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos kiszolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.

Tennis flanel szép kivitelben **16** kr.

Szines mosó barchettek **17** krtól.

Különösen figyelemre méltó!

Az ujonnan berendezett női- és gyermek confectio raktár.

Dús választék. **Eredeti modellek.**

Fekete és szines blous selymek legujabb kivitelben **60** krtól **4** frtig.

Alkalmi vétel férfi gallér mig a készlet tart **10** kr.

Fehér zsinór és pique barchetek óriási választékban **25—90** krig.

Franczia delainek **39** krtól. Valódi prágai keztyük **88** kr.

Vászon fehér és asztalnemüek elismert legelőnyösebb árakban

Egy hat személyes teriték asztalkendőkkel **1.20.**

1 vég vászon **3.90—100** frtig.

Valódi rumburgi, Irhoni és creas vásznak, Schroll siffonok nagy választékban.

Mennyasszonyi kelengyéket remek kivitelben készitünk **5000** frtig.

Wallerstein Fülöp Fiai

Fiók üzlet: **Debreczen.** Nagyvárad, Bémer-tér. Fiók üzlet: **Kisvárda.**

ÉRTESITÉS

a közeledő idényre nagy mennyiségben bevásárolt és eladásra kerülő

alkalmi vételekről,

melynek szives megtekintésére tisztelettel meghivjuk a n. é. vásárló közönséget.

Szolid szabott árak.
Túlfizetés teljesen kizárva.

Óriási választék angol női divat kelmékben gyönyörü kivitelben.

Franczia gyapju flanelek, blous és pongyoláknak.

Férfi ingek legjutányosabb árakban, kézelő **20** kr.

Csődtömegből vásárolt mindennemü férfi szövetek rendkivül előnyös árakban.

Szőnyeg, függöny, ágyteritők, flanel takarók a legnagyobb választékban.

Futó szőnyegek **18** krtól **3** frt **50** krig.

Ebédlő szőnyegek **2** frttól **200** frtig.

Különösen figyelemre méltó!

az ujonnan berendezett női- és gyermek confectio raktár.

Dus választék. Eredeti modellek.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.